Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Günlük Siyasi Gazete

Gerçek

SAYI 120
28 EYLÜL 1979
CUMA
500 Kuruş

Soldaki Siyasal Çizgiler Seçim Tutumlarını Belirliyorlar

- Sol'da seçimlere bütün illerde katılan iki parti TSİP ile TİP
- Bazı illerden bağımsız aday gösteren grupların diğer illerdeki politikaları henüz belirlenmedi.
- Seçimlere giremeyen TEP, İstanbul'da Ağırnaslı, Tokat'tan Sevim Belli'yi ortak bağımsız aday gösterdi.
- Bazı çizgiler her il için ayrı politika saptayacaklar.
- TKP'nin İstanbul dışında bazı illerde CHP'yi destekleyeceği sanılıyor.
- Dev-Yol ve Dev-Sol seçimleri boykot ediyorlar.

Yazısı 6. Sayfada «SEÇİME DOGRU» köşesinde

Sermaye «Ara Rejimi» Açıkça Savunmaya Devam Ediyor

- İktisadi Araştırmalar Vakfı'nın «ara rejim» isteği tekellerin bu yoldaki planlarının yeni bir yansıması olarak yorumlandı.
- Hukukçular, İAV Başkanı Orhan Dikmen'in «ara rejim»le ilgili sözlerinin yasalara aykırı olduğunu belirtiyorlar.
- Orhan Dikmen hakkında savcılığın kovuşturma açması bekleniyor.

İstanbul (Gerçek) — İktisadi Araştırmalar Vakfı adlı işveren yanlısı kuruluşun Başkanı Prof. Orhan Dikmen'in yaptığı açıklamada yer alan «ara rejimin kaçınılmaz olabileceği»ni dile getiren sözleri, demokratik çevrelerin ve hukuk otoritelerinin tepkisiyle karşılaştı.

Bilindiği gibi Dikmen, mevcut ekonomik durumun kendine göre --ve örgütünün sözcülüğünü yaptığını çevrelere göre-- bir tahlilini çizerek şöyle demişti: «Türkiye ekonomisi gündelik politik çıkarlara alet edilmemelidir. Politik amaçlarla saptırılmamış bir ekonomi politikasının uygulanması, **partiler demokrasisi içinde mümkün olmazsa,** bir ara rejim kaçınılmaz hâle gelebilr.»

Dikmen'in bu sözleri, demokratik siyasal çevrelerde ve işverenlere karşı olan örgütlerde «ara rejim hazırlıklarının yeni bir yansıması» olarak yorumlandı.

Öte yandan, Dikmen'in, kendisi ve örgütü tarafından öngörülen ekonomik politikanın uygulanması yolunda sarfettiği sözlerin siyasî partiler dışı bir rejimi savunduğu için bu beyan ve isteğin yasalara aykırı olduğu, hukuk otoriteleri tarafından ifade ediliyor.

Hukukçuların belirttiklerine göre «Anayasa, siyasal partileri vazgeçilmez görmektedir. Oysa İAV başkanı partiler demokrasisi içinde mümkün olmayacak amaçlar için partisiz demokrasiyi savunmuştur. Bu beyan, Anayasayı çiğnemektir. Mevcut yasalara göre suç teşkil eder ve dikta rejiminin savunulması anlamına gelir. Bu nedenle, Bay Dikmen'in basına yansıyan sözleri hakkında savcılığın Dikmen ve örgütü hakkında kovuşturmaya geçmesi gerekiyor.»

TÖB-DER: «Mitingler Yapılacaktır»

Ankara (Gerçek Bürosu) — TÖB-DER'in 29 Eylül Cumartesi günü Eskşehir, Bitlis ve Ordu'da yapmaya hazırlandığı mitinglerden Eskişehir ve Ordu mitinglerinin yasaklanması demokratik güçlerin tepkileriyle karışlaştı.

Bu konuda basına br açıklama yapan TÖB-DER Genel Sekreteri Kemal Uzun özetle şöyle dedi:

«Söz konusu iki ildeki seçim kurullarının kararı anti - demokratik olduğu gibi yasalara da aykırıdır. Çünkü, bir siyasal kuruluş olmayan örgütümüz TÖB-DER'in demokratik gösterileri 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri yasasına tabi değil, 171 sayılı yasaya bağlıdır. Nitekim, bu tür toplantıların seçim kurullarının yetki alanına girmediğine dair Yüksek Seçim Kurulu'nun eski bir kararı vardır.

Gerçekte, seçimler bahane edilerek, mitinglerimz yasaklanmak istemektedir. Mitinglerin önlendiği Eskişehir ve Ordu'da seçimin olmaması, örgütümüze yönelik uygulamanın nasıl bir bahaneye dayalı olduğunu göstermektedir.

Bu mitin[illegible], faşizme, hayat pahalılığına karşı düzenlenmiştir ve aynı zamanda öğretmenlerin ekonomik - demokratik haklarını çermekte, grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklar yolundaki mücadelemizin de kapsamı içinde bulunmaktadır.

Ordu mitingini ise Giresun'a kaydırdık. Bitlis mitingimizin ha

Devamı s. 5, sütun 5'te

Arafat Türkiye'ye geliyor

Ankara — Filistin Kurtuluşluş Örgütü Lideri Yaser Arafat'ın, bu günlerde, Türkiye'yi ziyaret edeceği bildirildi. Yaser Arafat'ın FKÖ Ankara'daki bürosunun açılış töreninde hazır bulunması bekleniyor.

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Türkiye'de temsilcilik açmasıyla ilgili protokolun Bakanlar Kurulu'nda imzaya açıldığı, bu işlemin kısa sürede tamamlanarak, Cumhur

Devamı s. 5, sütun 1'de

Demirel Mazlum Halkı Tehdit Ediyor

«Analarından doğduklarına pişman olacaklardır»

- AP Genel Başkanı «Kim yumruğuna güveniyorsa, çenesine yumruğu yer» dedi.
- Demirel Ecevit için «başlarını pişman etmezsek nâmerdiz» dedi

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Artvin'de yaptığı konuşmada uzun uzun «bölücülük» üzerinde durarak tehditler savurmuştur. «Türkiye'nin bundan küçük olamayacağını» söyleyen Demirel, şöyle devam etmiştir: «Biz bu vatanı sokakta bulmadık. Türkiye birliğine vaki saldırılar devletin ve milletin kahredici gücü ile her zaman defedilecektir. Biz bu memleketin sahibiyiz. Kiracısı, yabancısı, seyircisi değiliz. Başına bela satın almak isteyenler, isterlerse deliliklerine ve hainliklerine devam etsinler. Yiyecekleri şamar müthiş olacaktır.»

Süleyman Demirel daha sonra sözlerine şöyle devam etti: «Maceracılara ihtar ediyorum. Bu hükümetin koltuğunu korumak maksadıyla ülke bütünlüğünden verdiği tavizlere güvenerek çılgınlıklarına devam etmeleri halinde, analarından doğduklarına pişman olacaklardır.»

AP Genel Başkanı Demirel, hükümet üyelerini eleştirerek, Ecevit için «başlarını pişman etmezsek namerdiz», Mataracı için de «burdan mebus ol, sonra parti değiştirip Bakan ol, istersen Mısır'a da sultan ol» şeklinde konuştu.

Konuşmasnıda yüzünün ak, alnının açık olduğunu söyleyen Demirel, Rize'nin Çayeli ilçesinde yaptığı konuşmada da hükümetin çay üreticisine para göndermemesini de eleştirirken, bir üretici «dün ödedi» diye bağırmış, bunun üzerine AP Genel Başkanı da «ben geliyorum da ondan sonra geliyor, belki yağ, mağ da gelir» yanıtını vermiştir.

«Esas olan kapsamlı ve uzun erimli işbirlikleridir»

- Ali Aktürk: «TSİP aylar öncesinden seçim bloku önermiştir.»

İstanbul (Özel) — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Seçim Bürosu'ndan yapılan bir açıklamada İstanbul Bağımsız Senatör adayı Beria Onger'in yapmış olduğu işbirliği çağrısının, TSİP'in şimdiye kadar izliyegeldiği birlikçi politika açısından sevindirici bir gelişme olduğu bildirilmiştir.

Bundan bir süre önce basında yer alan bazı haberlerde İstanbul bağımsız senatör adayı B. Beria Onger'in İstanbul'da seçime katılan soldaki partilere ve adaylara çağrı çıkartarak işbirliği önerisinde bulunduğu belirtilmişti. Bunun üzerine bilgisine başvurduğumuz TSİP Seçim Bürosu yetkilisi Ali Aktürk konu ile ilgili olarak şunları söyledi:

«Sayın Önger'den partimiz Genel Merkezi'ne iki mektup gönderilmiştir. Bu mektuplarda sayın Önger solda yer alan İstanbul Senatör adaylarının seçimlerde işbirliği yapmalarını önermektedir.

Sol'da yer alanların sadece seçimlerde değil, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin tüm alanlarında güçlerini birleştirmeleri, bizim baştan beri savunduğumuz, hayata geçirmek için çaba gösterdiğimiz, bir ilke-

Devamı s. 5, sütun 4.te

Üstündağ: Demirel faşist taktikler uyguluyor

- CHP Genel Sekreteri Üstündağ, Demirel'i yalancı ve göz boyamada usta bir aktör olarak nitelendirerek, «Demirel, faşizmin yalan söyliyeceksin kuralını kurnazca uygulamaktadır» dedi.

Ankara (a.a.) — CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ, AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in yalancı ve göz boyamada usta bir aktör olduğunu söyleyerek, «Demirel faşizmin, «yalan söyleyeceksin, büyük yalan söyliyeceksin, köşeyi dönünce kendi söylediğin yalana kendin de inanacaksın» kuralını kurnazca uygulamaktadır» dedi. Üstündağ, Demirel, devlet hazinesinden yakınlarına yolsuzluklar yaptırdığını belirterek özetle şunları söyledi:

«Cephe hareketleriyle, ulusumuzu cephelere bölen, toplumumuza kin tohumları eken, ekonomimizi batıran sayın Demirel seçimlerde yalanla dolanla göz boyamayla sonuç almaya çabalamaktadır.

DİSK: «Cinayet ve saldırılar işçi kesimine kaydırıldı»

İstanbul — DİSK Genel Başkanvekili ve hukuk dairesi başkanı Mukbil Zırtıloğlu Genel-İş Gaziantep şube sekreteri M. Ali Tütüncü'nün öldürülmesi nedeni ile bugün yaptığı açıklamada «Tütüncü'nün öldürülüşü süregelmekte olan cinayet ve saldırıların işçi-sendika kesimine kaydırıldığını» göstermektedir demiştir.

Sendikal harekete yönelik uygulamaların son zamanlarda, yürürlükteki yasaları yok sayan bir görünüm kazandığı görüşünü savunan Mukbil Zırtıloğlu Bank - Sen Genel Başkanı Metin Denizmen'in Başbakan ve Cumhurbaşkanı'na gönderdiği «sendikal hak ve özgürlüklerin güvenlik kuvvetlerinin yanlış değerlendirme ve uygulaması ile kullanılamaz hale getirilmekte olduğunu» bildiren telgrafları nedeni ile gözaltına alınmasının bunun son örneği olduğunu söylemiştir.

Gerçek Durum

Demokratik Örgütler Üzerindeki Baskılar Ve CHP

Sosyal demokrasinin iktidara gelmesini tekelci sermayenin bazı kesimlerinin desteklediği bilinmektedir. CHP'den çeşitli istekleri ve beklentileri olan tekelci burjuvazi sosyal demokrasiye ekonomik ve siyasal alanda çeşitli işlevler yüklediği sosyalistlerin meçhulü değildi.

Bu işlevlerin belirleyici olanı, sosyal demokrasinin kitleleri oyalayıp pasifleştirmesi; sosyal muhalefet içinde yer alan bir kısım toplumsal güçleri «CHP imajıyla» etkisizleştirmesi etmesiydi.

Bir başka deyişle, sosyal demokrasiye, kapitalist sınıf egemenliğinin kadife eldiven içindeki demir pençesi olması görevi yüklenmişti.

12 Mart'a ve MC'ye karşı CHP'yi desteklemiş olan aydın kesimlerinin bu yolla nötralize edilmesi, gene 1977 seçimlerinde CHP'nin yanında olan DİSK ile, toplumsal işlevi güçlü olan çeşitli demokratik örgütlerin sınıf mücadelesinde, CHP eliyle etkisiz kılınması sosyal demokrasiye atfedilen tekelci misyonlar arasındaydı.

Bu plan, örgütsüz aydın kesimler ve gene örgütsüz diğer emekçiler açısından tuttu. CHP, bir dönem için bir kısım aydınları ve diğer emekçilerin **örgütsüz kesimlerini** «ben gidersem faşizm gelir» umacısıyla oyalamasını bildi. Sürekli olarak bu çevreleri ve kişileri birtakım beklentilerle oyaladı.

Ama sosyal demokrasi, aynı uyutma politikasını örgütlü emekçi kesimlerde tutturamadı. Halkımızın iki seçkin ve dinamik meslek örgütü DİSK ve TÖB-DER başta olmak üzere demokratik kitle kuruluşlarında örgütlenmiş olan ve sayıları milyonlu rakamlarla ifade eden emekçi sınıf güçleri sosyal demokrat hayallerle, reformcu beklentilerle oyalanmadılar.

Bu örgütler, temsil ettikleri emekçi sınıf ya da zümre çıkarları doğrultusunda, burjuvaziden bağımsız, —yani sosyal demokrat iktidardan bağımsız— mücadelelerini sürdürdüler. Asıl işlevlerinin bir gereği olarak, anti-faşist, anti-emperyalist ve anti-tekelci saflarda ilerlediler.

Öte yandan, sosyal demokrasinin iktidar olması, önü tekelci sermaye egemenliğinin yönetimdeki temsilcisi haline getirmiş ve emperyalizmle çeşitli baskı güçleriyle daha sıkı ilişkiler içine sokmuştu. Demokratik kitle örgütlerinin anti-emperyalist ve anti-tekelci mücadelesi, siyasal alanda da

Devamı s. 5, sütun 7'de

İşverenler AET tartışmasını sürdürüyor

- Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası: «AET'ye Türkiye'nin de güçlü olduğu bir dönemde girilmelidir.»

Trabzon — Türkiye'nin AET'ye girmesi konusunda yeniden başlayan tartışmalarla ilgili olarak bir açıklamada bulunan Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Coşkun Erkuloğlu, AET'ye girmekte acele edilmemesi gerektiğini savundu.

AET topluluğuna, Türki-

Devamı s. 5, sütun 2'de

Kıbrıs Ulaştırma Bakanlığı, Türk tarafında «Kıbrıs pulu» kullanılmasını önerdi

Lefkoşe, (THA) — Kıbrıs yönetimi, Kıbrıs Türk bölgesindeki postahanelerde «Kıbrıs pulu» kullanılmasını ve maaşları Kıbrıs devleti tarafından ödenecek Türk memurlar görevlendirilmesini önerdi.

Bu konuda Dünya Postalar Birliğine öneride bulunan Kıbrıs Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı yetkilileri, Kıbrıs'ta posta-haberleşme hizmetlerinin denetlenmesi amacıyla Dünya Postalar Birliğince ada'ya bir heyet gönderilmesini istedi.

Kıbrıs Cumhuriyeti Ulaştırma Bakanlığı, Dünya Postalar Birliği tarafından olumlu karşılanan bu önerinin Türk toplumu tarafından da kabul edileceğini umduğunu söyledi.

gedik taşı

TORUN

CGP seçim dönemi sözcüsü: «Cumhuriyeti Mustafa Kemal Kurdu, Mustafa Kemal'ler yaşatacak» dedi.

Her halde Genel Başkanına atıf yaptı.

Hani canım, şu kurtuluş savaşı aleyhtarı, Mustafa Kemal'in yüzüne tükürdüğü Ali Galip var ya,

Onun torunu işte!

İŞKAZASI MI İŞ CİNAYETİ Mİ?

İş kazalarında günde 5 kişi ölüyor

Yıl	İş kazası	Sürekli iş görememezlik	Meslek hastalığı	ölüm
1974	166.561	591	22	322
1975	132.641	2833	309	1067
1976	197.143	3405	683	1213
1977	201.868	3384	392	1400
1978	195.665	32.50	652	1223

- İşkazalarında 10 yıl öncesine göre yüzde 50 artış var.
- Son 5 yılda meydana gelen 1 milyona yakın işkazasında 5235 kişi öldü.

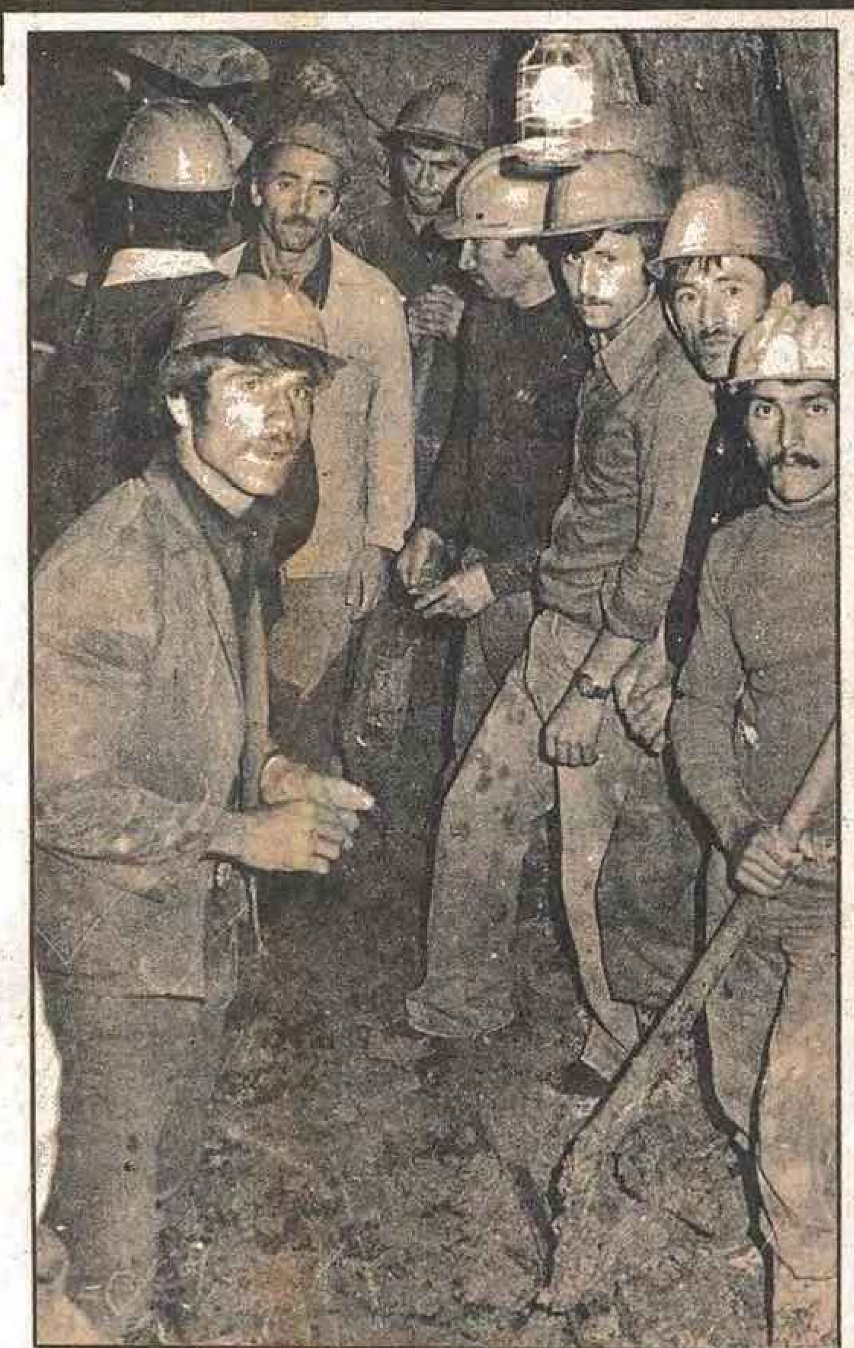
Ülkemizde, Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı olan 2.200.000 işçinin geleceklerini garanti etmekle yükümlü olan Kurumun, bugünkü işleyiş şekli ile işçilerin yaralarına merhem olmadığı görülmektedir. Son beş yıl içinde, gerek iş kazaları gerekse bu iş kazalarından canlarını kaybedenlerin sayısı da artmıştır.

Binlerce ailenin perişan olmasına neden olan ve bu arada ulusal ekonomiyi de olumsuz yönden etkileyen iş kazaları, meslek hastalıkları, sürekli iş göremezlik ve ölümlerle ilgili istatistik bilgilerde son beş yıl içindeki durum yukardaki tabloda, görünmektedir.

Bu istatistiklere göre son beş yıl içinde toplam olarak 943.739 iş kazası olmuş, ayrıca 2058 meslek hastalığı, 13.463 sürekli iş göremezlik ve 5235 ölüm vakkası tesbit edilmiştir.

Geliştiği söylenen sanayii ile birlikte iş kazaları ve meslek hastalıklarının azalacağı varsayılırken, son beş yıl içinde bu oran 10 yıl öncesine göre % 50'den fazla artmış görülmektedir. Çeşitli nedenlerle ve çoğunlukla işverenin aldırmazlığı yüzünden kaybedilen iş gücü, son yıllarda grevler dolayısıyla kaybedilen iş gücünün birkaç katıdır. İş kazalarını önlemek için hiç bir ciddî tedbir düşünmeyen ilgililer, buna karşılık grevleri önlemek için türlü oyunlar oynamakta ve çalışanla-

Devamı s. 5, sütun 7'de

Suluova'da göçük altında kalan arkadaşlarını kurtarmaya çalışan maden işçileri. Ölümle biten «işkazalarının» çoğunluğu maden ocaklarında oluyor. Bu işçilerin de ne zaman «kazaya» uğrayacağı belli değil.

Gıda-İş: Faşist harekete karşı kararsızlık utanç vericidir

Gıda-İş Sendikası Genel Sekreteri Sait Aydoğmuş basına yaptığı açıklamada üyelerine karşı faşist saldırıların yoğunlaştığını söyledi.

Faşist cinayet çetelerinin son günlerde emekçi halka yönelik saldırılarının arttığını belirten Gıda-İş Sendikası'nın açıklaması özetle şöyledir:

«Faşist çeteler 25 eylül akşamı Pro-Fay'da çalışan sendikamız üyesi İsmail Cengiz'i işinden evine giderken öldürmüşlerdir. Üyemiz İsmail Cengiz'e

Devamı s. 5, sütun 4.te

Sıkıyönetim ve Seçim Yasakları

Av. Neclâ FERTAN

26 Aralık 1979 tarihinde, «Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin kesin belirtilerinin ortaya çıkması...» nedeniyle yurdun onüç ilinde sıkıyönetim ilân edildi. O tarihten sonra iki aylık sürelerle dört kez uzatıldı. 14. Ekim. 1979 günü Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme ve boş bulunan Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi üyelikleri ara seçimleri yapılacaktır. Partiler sıkıyönetim ilân edilmiş olan illerde, seçime birçok sıkıyönetim yasakları altında hazırlandılar, propagandalarını bu yasaklar içinde yapmaya çalıştılar. Bu durumda Anayasa, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Yasası ve Sıkıyönetim Kanununun hükümleri karşı karşıya geldiler.

Anayasa'mızın 8. maddesine göre; «...Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.»

Anayasa'nın üstünlüğü ve tüm devlet organ ve makamlarını bağlayıcı vasfı kamu hukukuna girmiş bir temel ilkedir. Ancak, Anayasa hükümlerinin kişileri de bağlayan temel hukuk kuralı olduğu görüşüne Anayasalarda açıkça (lâfzen) yer verilmesi pek yaygın değildir. 1961 Anayasası ihmal etmemiş adı geçen madde açıkça belirtilmiştir. Sıkıyönetim de Anayasa hükümleri içinde yer alan bir müessesedir. 124. madde; «Savaş hali, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, ayaklanma olması veya vatan ve Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışmanın veya ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren veya Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelen yaygın şiddet hareketleri hakkında kesin belirtilerin ortaya çıkması sebebiyle Bakanlar Kurulu, ... sıkıyönetim ilân edebilir...»

«Sıkıyönetim her defasında iki ayı aşmamak üzere uzatılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kararına bağlıdır.»

«Sıkıyönetim veya genel olarak savaş halinde hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, hürriyetlerin nasıl kayıtlanacağı veya durdurulacağı... kanunla gösterilir...» demektedir. Bu da bir temel hukuk kuralıdır. Sıkıyönetim bu kurala uygun olarak ilân edilmiş ve uzatılmıştır.

Kuralda emredildiği gibi işlemlerin nasıl yürütüleceği ve hürriyetlerin nasıl kısıtlanacağını gösteren kanun, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunudur. Bu kanunun Anayasa'ya tüm uygun olup olmadığı (ki biz uygun olmadığı kanısındayız) bir yana, yürürlükte olan kanun, budur. Sıkıyönetim Yasası olağanüstü hallerde hakiki ve tüzel kişilere verilmiş yasal hakların özüne dokunulmamak ve sıkıyönetim ilân gerekçesine uygun olmak kaydiyle Sıkıyönetim Komutanlıklarına bazı yetkiler verilmiştir.

Sıkıyönetim Komutanlıkları hakların kullanılmasına mani olmayacak yalnız bu hakları kullananların anarşik olayların çıkmasına mani olacak tedbirleri alacaktır. Buna göre, siyasi partilerin faaliyetlerine engel olmayacak, fakat «anarşik olaylara mani olmak için» toplantılarını yasaklayabilecek veya bazı şart ve kaidelere tabi tutabilecektir.

O koşulların bir kısmı pratikte yasaklama ile aynı sonuca varsa bile. Örneğin; bir köy kahvesinde yapılacak «sohbet toplantısı» için onbeş gün önceden haber vermeyi istemek bir önlem olarak öngörülebilir ama bir kahve toplantısının onbeş gün öncesinden tesbiti kahve sahibinin onbeş gün sonra buna olanak verip vermeyeceği gibi hususlar dikkate alınmadan «tedbir için yasak» hakkın ortadan kaldırılması sonucunu varmaktadır.

Oysa Anayasa'nın 56. maddesinde, «...Siyasi partiler önceden izin almadan kurulur ve serbestçe faaliyette bulunurlar... Siyasi partiler, ister iktidarda, ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdırlar.» kuralı getirilmiş ve Siyasi Partiler Kanunu'nun 1. maddesinde: «Siyasi Partiler, Anayasa'ya ve devlet düzenini ve kamu faaliyetlerini, T.B.M.M. Meclisi üyeliği ve özel kanunlarına göre mahalli idareler seçimleri yolu ile ve belirli görüşleri yönünde yönetmek, denetlemek ve etkilemek için sürekli çalışma amacını güden ve propagandalara açık olan kuruluşlardır.» şeklinde tarif edilmiştir.

Aynı kanunun 3. maddesinde: «Siyasi partiler, kanun çerçevesinde serbestçe faaliyette bulunurlar.» hükmü yer almaktadır.

Ara seçimlerin yapılması Anayasa emridir. Ertelenemez, zira Anayasamızın 74. maddesine göre, seçimler ancak savaş sebebiyle ve kanunla bir yıl geriye bırakılabilir.

Şu halde ortada kaynağını Anayasa'dan alan üç hukuki durum mevcuttur; Sıkıyönetim-seçim-siyasi partiler. Ve Anayasa emri gereği yürürlüğe konmuş olan üç kanun birden uygulanmaktadır. Bir taraftan Sıkıyönetim Kanunu, diğer taraftan Seçim Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu.

Ne kadar dikkat ve gayret edilirse edilsin, her iki gurup kanunun bir arada birbirlerinin hak ve yetkilerine dokunmadan yürütülmesi mümkün değildir. Örneğin; İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 22. Ağustos. 979 tarihli 25 numaralı bildirisinin «Komutanlığın 1402 sayılı Yasa'ya dayanarak genel güvenlik ve kamu düzeninin korunması amacıyla bugüne kadar uyguladığı bazı tedbir ve yasaklarla, 298 sayılı Yasa'nın içerdiği oy verme günü öncesine ait propaganda faaliyeti ve işlemleri arasında bir uyum sağlanması gerekli görülmektedir.» şeklindeki beyanından hem Seçim Yasasıyle Sıkıyönetim Yasası arasındaki uyum sağlama çabaları, hem de Siyasi Partiler Kanunundaki partilerin faaliyetlerinin seçime üç hafta kalana kadar Sıkıyönetim Kanunu ile sınırlanabildiği ortaya çıkar.

Oysa, son aşamada, görevleri iktidara gelmek olan partilerin seçime sadece üç haftalık bir propaganda ile girmeleri elbette düşünülemez.

Olaya alışılmış hukuk prensipleri ile çare aramak kanaatimce bizi bir sonuca götürmeyecektir.

Bilindiği gibi, hukuk ilminin de bir takım kuralları vardır, bunların biri de kanunlar arasındaki çelişkilerin giderilmesidir. Bunun için de konmuş kurallardan biri genel ve özel hükümlerin karşılaşması halinde:

a) Özel hüküm genel hükümden üstündür,
b) Daha yüksek kademedeki hüküm, daha aşağı kademedeki hükümden üstündür.
c) İki özel hüküm karşılaştığında, sonraki hüküm önceki hükümden üstündür.

Olayımızda bu kaidelerin uygulanması da kanımızca bizi bir sonuca götürmeyecektir.

Sıkıyönetim Kanunu, Siyasi Partiler ve Seçim Kanununa nazaran daha genel bir kanundur. Şu halde daha özel olan Siyasi Partiler Kanunu ve Seçim Kanunu varken bu uygulanmalıdır demek kolay değildir. Sıkıyönetim devam ettikçe, sıkıyönetim ilân sebebine uygun tedbir almak bir zorunluluktur. Bu tedbirler alındığı takdirde de seçimlere partilerin tam hazırlandığını iddia etmek imkânsızdır. Şu halde ne yapmak gerekir? Bunun ilmi cevabını hukuk bilginlerine bırakırken kanımızı da şöylece iki noktada belirtmek isteriz; Bu durumda konunun sosyo-moral gereksinmeler açısından ele alınması lâzımdır. Partiler çelişen ve bu çelişme sebebiyle hukukta «boşluk» denen «hukuki durumda» seçime Anayasa'nın ve Siyasi Partiler Kanununun kendilerine tanıdığı «serbertçe faaliyet» haklarını tam olarak kullanamadan girmektedirler.

ECEVİT NAZİLERE KARŞI!

A. Hamdi KARSU

«Ecevit Nazilere Karşı!» diye bir başlığın ardına takılan cümleler, Türkiye'nin bugünkü koşullarından nasıl biçimlenir? Yani, bu tanımı kendine yakıştıran Ecevit'i hatırlayan bir kimse, ciddi ölçüler içinde kalarak düşünebilir veya yazabilir mi?

Bir film ya da roman ismi olarak yukarıdaki başlık seçilse, sanırız ciddi bir eser ortaya çıkmaz. Ne denli usta olursa olsun, yazar ya da rejisör, komedi türü içinde kalmaya mahkümdür. Ne dram, ne trajedi yaratılamaz bu başlık altında.

«Sosyal demokrat» kavramı insanın kafasında hiçte hoş çağrışımlar yaratmaz. Hele bu kavram, faşizme karşı mücadele ise sözkonusu olan, yanılgıların ihanet noktasına vardığını da hatırlatır.

Kaldı ki, Türkiye'de bir sosyal demokrat lider, faşist hareketin örgütsel adını koymadan NAZİ diyorsa faşistlere, hem yukarıda değindiğimiz çağrışımları güçlendiriyor, hem de düşmanın somutluğuna gölge düşürüyor demektir.

Bütün bunlar hoş görülse bile, yani Ecevit'in NAZİ dediklerinden biz haklı olarak MHP'yi ve genel olarak faşistleri anlasak bile, Ecevit'in Nazilere Karşı olduğu, onlara devleti yönettirmiyeceği iddiasını ciddiye alabilirmiyiz?

Ecevit'i ciddiye almayı elbette isteriz. Ancak bu bizim tercihimiz değildir. Bizzat Ecevit'in, partisinin ve hükümetinin faşistlere karşı, faşizme karşı kararlı ve ciddi bir mücadele içinde olup olmadığı, bu konuda önüne açılan elverişli olanakları gerçekten değerlendirip değerlendirmediği bizim bu sözlere biçtiğimiz değerin niteliğini belirlemektedir.

Kendisinin yargıç olmadığını, «MHP kapatılsın» diyenlere «bizim görevimiz değil» dediğini hatırlayanlar. «Ecevit. Nazilere Karşı!» formülasyonu karşısında ciddiyetlerini korumakta güçlük çekerler.

«Başbakanın yargıç olamıyacağı» iddiası kimilerine haklı gelebildiği için Ecevit bu demagojiye sığınmıştır. Yoksa gücünün sınırlı olduğunu anlatmak için değil. Eğer böyle olmasaydı «Türkiye'de hakimler var!» demesi gerekirdi. Bunu da yapmadığına, yani seçim malzemesi olarak kullanmayı umduğu bir kısım belgeleri mahkemelerden esirgediğine göre, Ecevit MHP'nin kapatılmasından yana olmamıştır. Nasıl AP faşistleri bir silah olarak kullanabileceğini ummuş ve MHP'nin güçlenmesine kendi elleriyle yardımcı olmuşsa, bir başka açıdan bugün aynı şeyi Ecevit yapmayı denemekte, faşist hareketi AP'ye karşı bir santaj silahı olarak kullanmayı ummaktadır. Bu taktik, MHP'yi suçlayan bazı motifleri zorunlu olarak taşıyor ama, AP'nin suçlanması için kullanılıyor. Sanki AP'nin suçlanacak başka yanları yokmuş gibi ya da MHP bir «şamar oğlanı» imişçesine. Azılı ve ciddi bir tehlike sayılmamıştır faşizm.

Nazilere devleti yönettirmeyiz diyen Ecevit döneminde faşistlerin devlet aygıtından temizlendiği ileri sürülebilir mi? Yani Ecevit devleti onlardan bağımsız yönetebildi mi? Faşist caniler Ecevit döneminde MHP yandaşı polis, komiser, vali, kaymakam, genel müdür ve hatta bakan himayesinden yoksun kılınabildi mi?

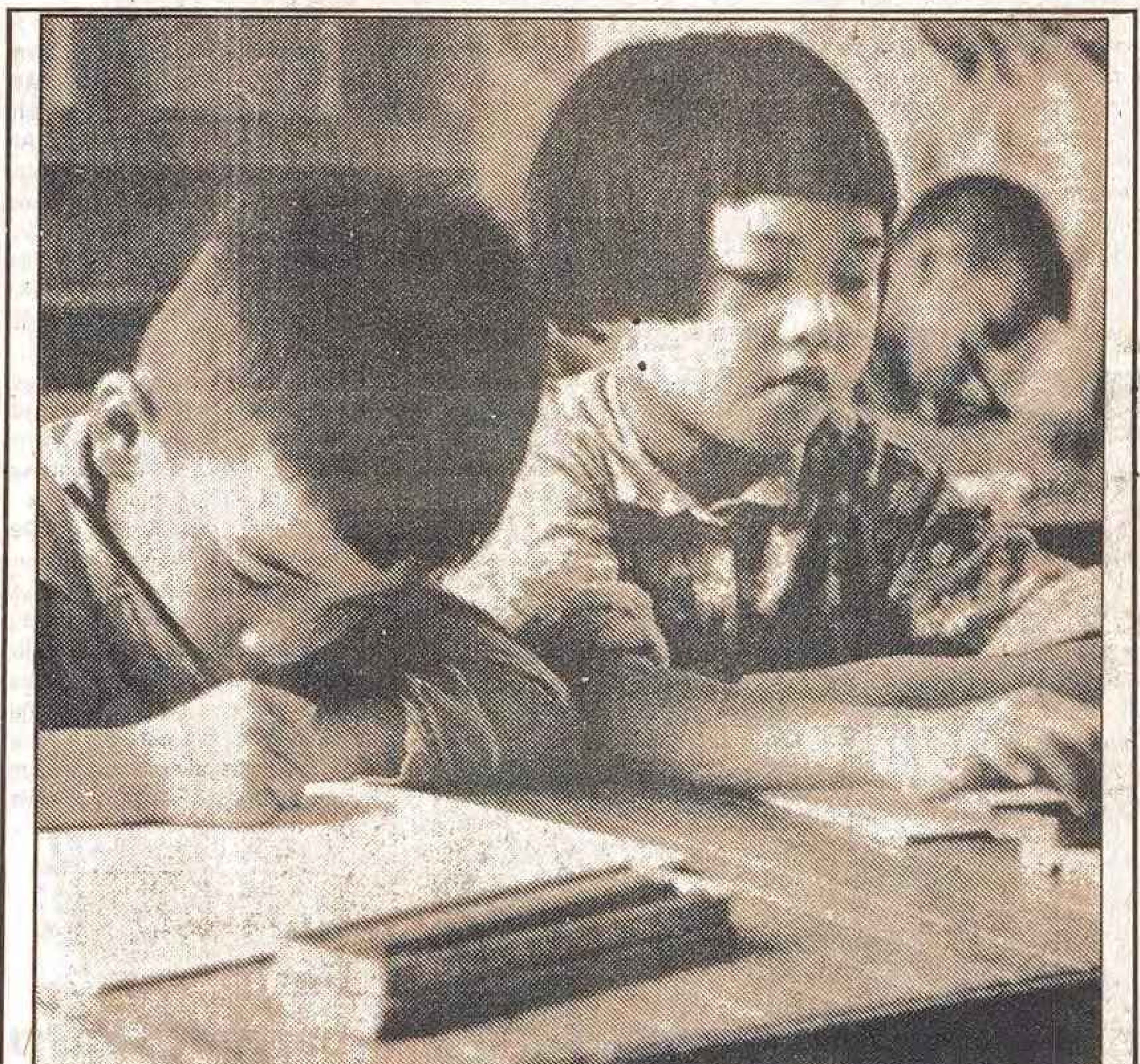
Kısacası, neresinden bakılırsa bakılsın, bunca yaşanmış deney karşısında ister istemez insanın algı gücü koşullanıyor. Yani, «Ecevit Nazilere karşı!» yakıştırması komedi olmaktan ileri gidemiyor. Bu koşullanma bütün demokrasi güçleri için söz konusu!

Faşizme karşı ciddi mücadele verilebilir. Bu, tüm anti-faşistlerin ciddi olmasını gerektirir. Sosyal demokrasi, Türkiye somutunda Ecevit ve partisi, faşizme karşı ciddi olabileceğini bugüne kadar gösteremedi.

Ama tarih, ciddi olunabileceğini de gösteriyor. Faşizm itinin kuyruğuyla oynayanların kollarından diş izi eksik olmaz.

Sonra da boynundan!

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Sosyalist ülkelerde okuma yazma bilmeyen tek bir insan yok

«İnsanların Eğitimi» sosyalist toplumların en önemli ve en önde gelen meselelerinden biri. Tüm sosyalist ülkelerde «Eğitim sorunu» temelden çözümlenmiş ve toplumun tüm insanları için «Eşit Eğitim» imkânı sağlanmış. Sosyalist ülkelerde okula girmeyen «tek bir çocuk» yok. Ve öğrenim tümüyle PARASIZ.

Ülkenin tüm çocukları (8-10 yıllık) «mecburi» okuma döneminden geçiyor. Zorunlu okuma süresinden sonra gençler «istedikleri» dalda yüksek öğrenim yapmak hakkına ve olanağına sahip. Yüksek öğrenim yapmak isteyip de «açıkta kalan» tek bir öğrenci mevcut değil bu ülkelerde. Çünkü devlet yüksek öğrenim yapmak isteyen tüm kişileri kapsayabilecek düzeyde «parasız» yüksek okullar açmakla yükümlü.

Yıllar boyu süren savaşlardan sonra özgürlüğüne ve bağımsızlığına kavuşan sosyalist Vietnam yoğun bir eğitim ve öğretim seferberliği içinde. Dünün «savaşan» çocukları bugün okullarda okuma yazma öğreniyor.

Bakış

Tektaş Ağaoğlu

Süleyman Bey Ve Ara Rejim

Süleyman Bey'in ara rejimlere karşı tavrı ötedenberi bellidir. Süleyman Bey, ara rejimlere karşıdır. Çünkü ara rejim, hâkim ekonomik-siyasî çevrelerle hükümetlerin karar mekanizması arasındaki bağlantıda Süleyman Bey'i devre dışı bırakacaktır. Oysa Süleyman Bey hep ister ki bu işleyişte her zaman kendisi aracı, kotarıcı olsun. Hâkim çevrelerin işlerini tedvir için de olsa, başbakanlık koltuğunu, toplumu ve devleti ağ gibi saran parti örgütünün ağırlığıyla doldursun.

Bunda güttüğü iki amaç var. Biri, kişisel siyasî kariyerini sağlama bağlamak. Her zaman ihtiyaç duyulan, vazgeçilemez adam olmak. Öyle ki, işine geldiğinde «Benden sonrası tufandır, ha, haberiniz ola» diyebilsin. Rejimin bekasıyla, sömürü düzeninin sürmesiyle siyasetin üst düzeylerinde kendi bekasını özdeşleştirebilsin. Son iki yıllık sosyal demokrasi denemesinin vardığı sonuçtan sonra belli çevrelerden kaynaklanan ara rejim önerilerine karşı çıkması bundandır. Ara rejim yerine yeniden kendisi devreye girmek istiyor. Bu nedenle sosyal demokrasinin başarısızlığı ve aczi üzerinde seçim alanlarında hora tepiyor!

İkincisi, Süleyman Bey öteden beri, burjuvazinin tekelci ekonomik çıkarlarının korunması, kollanması ve geliştirilmesi işinde ara rejimin ara adamlarının havsalasını aşan yöntemlere taraftar olmuştur. Tekelci ekonomik çıkarların siyasi meşruiyet tabanı ne denli geniş ve ne denli «demokratik» ya da demagojik olursa o kadar iyidir ona göre. 12 Mart öncesinde ara adamların telâşı ayyuka çıktığında «Yürümekle yollar aşınmaz» diyebilmesi; bundan iki yıl önce işverenler işçi ücretleri ve hakları aleyhinde kampanyalarını sürdürürlerken «işçilerin hakları kısıtlanamaz, olsa olsa arttırılabilir» diye demeç vermesi; son günlerde tekelcilerin ekonomik uzmanları «halkın tüketim düzeyi düşürülmelidir» diye bas bas bağırırlarken «Keşke dışarıya borcumuz 100 milyar olsaydı!» demesi hep bu anlayışın ürünleridir.

Süleyman Bey zaman zaman bu anlayışa itibar edilmediğini, muhtıralarla vb. bir kenara itiliverdiğini görmüştür ama, kendi görüşünden de vazgeçmiş değildir. Hattâ, belli dönemlerde dayatılan ara rejimleri, yine bu anlayışla, kendi yararına kullanmaya da teşnedir. Bu bakımdan ara rejim onun için kesinkes karşı çıkılacak anti-demokratik bir kolpa değil, kendisini devre dışı bırakanların yeri geldiğinde yüzüne vurulacak bir emri vaki, bir siyasî ayıptır. Aynı zamanda da, onun «geniş tabanlı siyasî meşrûiyet» formülüyle çözülemeyen sorunlara kendi siyasî sorumluluğu dışında çözüm getiren bir geçici formüldür. Dolayısıyla Süleyman Bey, ara rejimlere burjuvazinin uzun vadeli çıkarı açısından ne kadar karşıysa, emri vaki halinde gelen ara rejimleri sineye çekmeye de o kadar hazırdır. Onun felsefesinde ara rejimlere karşı olunur, ama karşı çıkılmıyabilir!

Sosyal demokrasinin aczi ve başarısızlığı hem ara adamların, hem Süleyman Bey'in gönlünde yeni umutlar depreştirdi. İki taraf şimdi aralarında halk düşmanlığının ve ondan kaynaklanan demokrasi düşmanlığının en seri, en kesin, en güvenilir hangi yöntemlerle, nasıl hayata geçirilebileceğini tartışıyorlar. Bu tartışma biçim olarak ne gibi görünümler arzederse etsin, özünde safsatadır. Ve safsata olduğu kadar da geçicidir. Çünkü onunla birlikte gündeme çıkan asıl kalıcı tartışma, sömürü düzeninin ara adamlarından Demirellerinedek kâffesi ile halk güçleri arasındadır.

Tüm-Der: «Danışma kurulları hayata geçirilsin»

İstanbul (THA) — Çarşamba günü basına açıklama yapan Tüm-Der Kadıköy şubesi yönetim kurulu kazanılmış bir hak olan danışma kurullarının hayata geçmesi için tüm memurların mücadeleye girmesi, Tüm-Der'e üye olmasını istemiş, ve açıklamada şu görüşlere yer vermiştir:

«Memur temsilcileri ile idare temsilcilerinin biraraya gelerek işyeri ve personel sorunlarını görüşmelerini ve çözüm getirmelerini sağlamak amacıyla 657 sayılı yasanın 226, 227 ve 231. maddelerince öngörülen (danışma kurulları) 1897 sayılı yasa ile TBMM tarafından kabul edilmiştir. Buna bağlı olarak da personel temsilcilerinin seçimle belirlenmesi ve çalışanlarla idare görevlilerinin eşit olarak temsili saptanmıştır.

Hal böyleyken kazanılmış bir hak olan danışma kurulları henüz hayata geçirilememiştir.

Çalışanların yönetime katılmaları ve işyerlerinin demokratikeşmesi konusunda bir adım olan danışma kurulları henüz hayata geçirilememiştir.

Bu hakkımızın alınması da diğer haklarımızın alınması gibi örgütlü mücadeleyi gerektirmektedir. Bunun için tüm memurları bu konuda mücadeleye ve Tüm-Der'e üye olmaya çağırıyoruz.»

1. Mimarlık Bilimleri Kongresi bugün sona eriyor

Ankara (a.a.) — Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile çevre ve mimarlık bilimleri derneğince ortaklaşa düzenlenen «birinci Mimarlık Bilimleri Kongresi» bugün sona eriyor.

ODTÜ mimarlık fakültesi kütüphanesinde yapılan kongrenin ilk iki gününde bilim adamları tarafından sunulan bildiriler ele alındı, son gün ise «mimarlık bilgi sayar uygulamaları», «yapılarda erke artırımı», «mimarlıkta katılımcı kullanımı» ve «dil, dilbilim, mimarlık ilişkileri» konularında açık oturumlar düzenlendi.

Kongreye sunulan bildirilerin «çevre, yapı tasarım» adlı bir kitapta toplandığı ve kitabın kongreden sonra kitapçılara da satışa çıkarılacağı bildirildi.

Okurlardan

İlkokullar açılırken

İlkokulların büyük bir bölümü açıldı. Önümüzdeki günlerde geri kalanları da açılacak.

Analar, babalar sevinçli. Çocukları okuyacak, büyük adam (!) olacak. Öyle ama, ya okul masrafları? Kayıt parası, dosya parası, defter, kitap, silgi çanta, boyalı kalemler, önlük, yaka... Bunlar nasıl alınacak? Ateş pahası! Ana babaların çoğu dertli. Elde avuçta yok ki hemen alıversinler çocuklarının gereksinimlerini. Ya?.. Borç, harç bulup alacaklar çaresiz. Çocuklarının boynu bükük mü kalsın arkadaşları içinde? Ama ya borç da bulamıyorlarsa, alacak kimseleri yoksa!.. Çantasız gidecek çocuk okula. Eski önlüğünü giyecek. Emekçi ana babalar üzgün, mahsun ve de çaresiz...

Çocuklar kuşlar gibi koşuyorlar okula. Serçeler gibi cıvıl cıvıl... Çoğu farkında değil daha yokluğun, yoksulluğun, sömürünün. Gözleri pırıl pırıl, yaşam dolu. Koşuyorlar, zıplıyorlar, oynuyorlar. Ama bir bölümü! Farkında herşeyin. Utanıyor eski önlüğünden. Koşsa oynasa da yüreği burkuk, acılı. Yaklaşmıyor varsıl çocuklarının yanına. Küçümseyen bakışlarını görmemek için uzak duruyor onlardan. Onlar da ne hin oğlu hinler! Yüzvermiyorlar kendileri gibi giyinmeyenlere, kendilerinden olmayanlara. Aşağı görüyorlar onları. Konuşmuyorlar, oynamıyorlar onlarla. Hanım anneleri tembihlese gerek: «Pis çocuklarla oynamayın. Onlarla gezmeyin. Sakın arkadaş olmayın onlarla. Onlar kaka çocuklar!»

Aileler arasındak. ekonomik, sosyal ayrılıklar, adaletsizlikler küçücük, körpe yavrular üstünde, onların tinsel yapılarında ne büyük izler bırakıyor, ne derin yaralar açıyor! Belki de yaşamları boyunca etkisinden kurtulamayacakları ezikliklerv...

Parasız ve zorunluymuş ilköğretim. Anayasa böyle buyurmuş. Ama anayasa da kim oluyor?! Bir hayli değiştirilmiş, önümüzdeki günlerde yine bir takım değiştirmeler olacakmış. Egemenler, böyle bir anayasa ile bu ülke yönetilemez, diyorlar. Onu «lüks» buluyorlar. Zaten bugüne dek anayasanın hangi maddesi doğru dürüst uygulandı ki? Yasaları çıkaranlar, kendi yasalarına bile saygı göstermiyorlar. Emekçilerin dişleri, tırnakları pahasına kazandıkları birtakım hakları sürekli çiğniyorlar, bunları daha da kısıtlamak istiyorlar. Emekçilerin yaşamı zindan olsun! Ne önemi var onlar için. Kendileri rahat yaşasınlar da... Emekçi çocukları mı? Onlar da boyacılık yapsinlar, su satsınlar, ciklet satsınlar... Onların neyine gerek okumak! Herkes okursa kim kapıcı olur, kim çöpçü olur, öyle değil mi ya?!

Şu an, iki milyona yakın çocuk (doğal olarak emekçi çocukları) eğitim-öğretim olanaklarından yoksun. Ne gam!

Şu an okulların çoğunda üçlü eğitim yapılıyor. Okulların sayısı yetersiz. Gecekondu bölgelerinde okul yok. Olsun, ne çıkar!

Ya, pek çok okullarda ders araç ve gereçleri yetersiz, öğretmen az. Olsun!

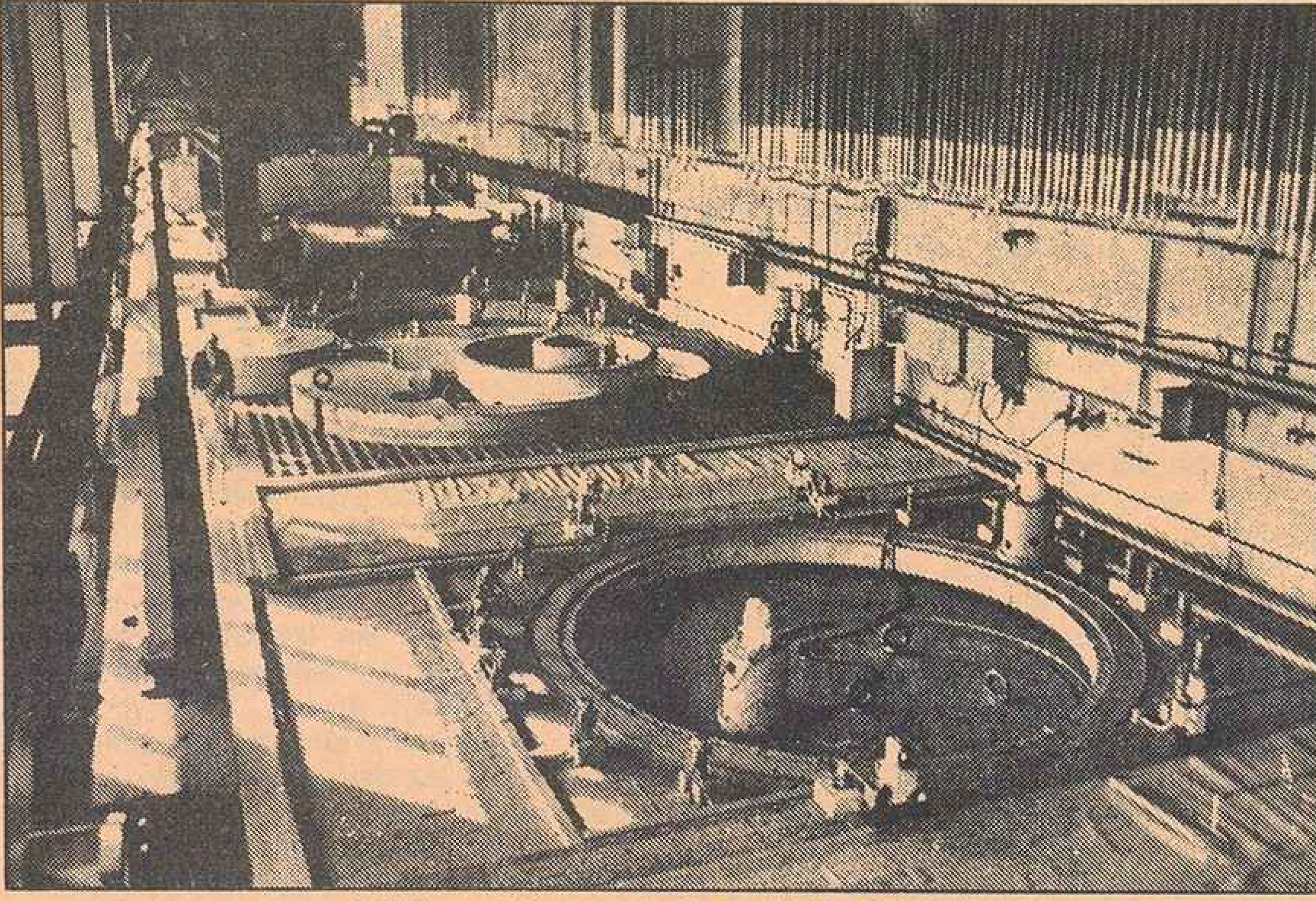
Peki, ya ders kitapları? Devlet dağıtacakmış kitapları, parasız. Ama yok, dağıtılmıyor. Ne önemi var canım! Dağıtır nasıl olsa.

Kitapların içindeki bilgiler? Haa, onlara diyecek yok işte! Devlet, kitapları boşuna mı yazdırıyor, boşuna mı parasız dağıttırıyor?

Egemen sınıfların amaçları açık. Onlar eğitimi kendilerine hizmet edrecek bir biçimde düzenlerler, düzenlemek isterler. Onların eğitimi gerici, ırkçı, milliyetçi, şoven, eritmeci (asimilasyoncu) bir eğitimdir. Onların anlayışına göre insanlar eşit olamaz. Tanrı insanları varsıl, yoksul olarak yaratmıştır, bu değişmez, değiştirilemez! Toplumda sınıf yoktur, sınıf mücadelesi ise asla!.. Onlar sömürüye, baskıya, zulme karşı çıkanları «bölücü» olarak, ezilenlerin çıkarlarını savunanları «vatan haini» olarak göstermeye çalışırlar. Egemen ulus şovenizmini alabildiğince körüklerler. Kürt, Rum, Ermeni vb. düşmanlığı yaratmaya uğraşırlar. Kahpe Yunan, zalim Ermeni... Bir Türk dünyaya bedeldir... vb.

Parababaları daha ilkokulda iken burjuva dünya görüşünü, küçücük körpe beyinlere işlemeye, kazımaya çalışırlar. Bunun için her türlü olanaktan yararlanmaya çalışırlar. İlkokulları, burjuva dünya görüşünün, onların metafizik, gerici, yoz, insanlıktan, bilimsellikten uzak ideolojilerinin temel alanları olmaktan kurtarmak, kurtarmaya çalışmak, tüm eğitimin demokratikleştirilmesi çalışmalarının bir parçası olmalıdır. Bu görev de başta sosyalistler olmak üzere tüm demokratların, devrimcilerin görevleri arasındadır.

Fehmi Enginalp
Tarsus

Bilibino nükleer santrali reaktörler bölümü

Sovyetler Birliği'nde Enerji Sorunu Nasıl Çözüldü? (1)

Bilindiği gibi enerji bunalımı, kapitalist ve gelişme yolundaki ülkeler yöneticilerinin başlıca sıkıntısı olmuş durumdadır. Enerji alanında etkili bir uygulama programı hazırlanmaya çalışılmakla birlikte henüz sonuca ulaşılmış değildir. İlke olarak, kapitalist dünyada hemen herkesin üzerinde uyuşmaya vardığı tek nokta, enerji tasarrufu ve petrol tüketiminin kısıtlanmasıdır.

Kuşkusuz elektrik ve diğer yakıt üretimi artık, birinci öneme sahip bir konu haline gelmiştir. Tokyo zirvesi dahil, kapitalist ülkelerin devlet adamlarını bir araya getiren çeşitli toplantılarda, kapitalist dünya bu anahtar soruna henüz kesin bir çözüm getirmiş değildir. Ne var ki sorun, ve bugün içinde bulunulan ciddi ve hayati bunalım sihirli bir değneğin tek bir darbesiyle çözülecek gibi de değildir. Ancak, bir bölüm burjuva basınının dedikleri ne olursa olsun suç, asla ve asla, petrol üreten gelişme yolundaki ülkelerde de değildir. Dev tekeller, uzun yıllar bu ülkelerin toprağından devâsâ miktarlarda petrol pompalamışlar, rafine etmişler ve kapitalist ülkeler pazarlarına sürmüşlerdir.

İşte böylece Batı, «otomobil uygarlığı»na temelde hizmet görevi gören, fabrika ve evlerde ısınma için kullanılan ucuz petrole iyice alışmıştır. Petrole talep yıldan yıla artmıştır.

Bir lokma ekmek karşılığı petrol elde eden tekeller, daha az rantabl olduğu gerekçesiyle diğer enerji kaynaklarının geliştirilmesini pratik olarak frenlemişlerdir. Eskiden güçlü olan kömür sanayii, yıkıma uğratılmıştır. Nükleer enerjiye yeterince önem verilmemiştir.

Ama bugün, akılları başlarına gelmiş görünüyor, acı acı düşünüyorlar. Petrol yataklarının gerçek sahipleri olan Orta-Doğu, Afrika ve Güney Amerika ülkeleri, zenginliklerine kendileri sahip çıktılar ve sağladıkları gelirleri, yüzyıllık geri kalmışlıktan kurtulmak için kullanıyorlar.

Konu yalnızca bu da değildir. Sosyalist olmayan ülkelerin yakıt pazarlarına egemen olmaya devam eden tekeller, yapay güçlükler ve dev boyutlardaki aşırı kârlarını sağlama bağlamak için, gerek benzin, gerek diğer petrol ürünlerinde sahte yokluk yaratmaktadırlar. Aynı zamanda, ABD'deki devlet organları, ithalâtı parasal yönde desteklemek suretiyle petrol alımını arttırmakta ve bu da ABD'nin batılı partönerlerinin ellerindeki stoklara çok kötü biçimde yansımaktadır. Kısacası, kapitalist ülkelerde yakıt kaynakları açısından bir denge olmadığı kesindir.

Three Mile Island (Pansilvanya) nükleer santralında meydana gelen bozulma da, sorunu bir o kadar ciddileştirmiş, ABD'nde Nükleer Enerji Santralleri (NES) kurulması programının gerçekleşmesini büyük oranda aksatmıştır. Aynı olay, diğer batılı ülkeleri de etkilemiştir. ABD'nde ve diğer ülkelerde, nükleer enerji sorunlarıyla yükümlü Devlet Organları, radyoaktiviteye karşı güvenlik önlemlerini yeniden gözden geçirmeye başlamışlardır.

......

Batı'nın bu olumsuz durumuna bakarak, yine batılı bazı ekonomistler, enerji alanındaki ciddi güçlüklerden Sovyetler Birliği'nin de kendini koruyamayacağını iddia etmektedirler.

Oysa, kesinlikle biliniyor ki, enerji bunalımı, ne Sovyetler Birliği'ni ne de diğer sosyalist ülkeleri tehdit etmemektedir. Sosyalist ülkelerin kendi öz kaynaklarının plânlı incelemesi ve yapılan uzun soluklu yönlendirmelerin doğruluğu tamamiyle kanıtlandı. Sovyet iktidarı kurulur kurulmaz, enerji sorununa yaklaşmıştı. Sovyet enerjisi, ithalâtı hesaba katarak değil, doğal kaynakların karmaşık ama dengeli kullanımı temeline dayanarak gelişiyordu ve bugün de öyledir. Doğal kaynakların en başta incelemesi yapılmış, daha sonra da plânlı bir şekilde korunarak değerlendirilmiştir. Bunlar, yapılırken, kısa vadeli yarar gözetilmemiş, hızlı gelişme ve atılım içinde olan Sovyet ekonomisinin gelecekteki çıkarları hesaba alınmıştır. Sosyalist ülkeler ortaklaşalığının gereksinmeleri de esas kaygılar arasında olmuştur. Elektrik enerjisiyle çalıştırılabilen ve birbirine bağlı (inter-konnekte) bir sistem kurulmuş ve böylece elektriğin daha ekonomik kullanımı sağlanmıştır. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin enerji dengesinde baş rolü elektrik oynamış ve oynamaktadır.

Ne var ki, Sovyetler Birliği'nin enerji alanında hiçbir sorununun olmadığını söylemek yanlış olur. Enerji kaynaklarının rezervleri, esas olarak ülkenin Doğu bölgelerinde bulunmaktadır; oysa enerji tüketiminin yüzde 80'i, SSCB'nin Avrupa'da kalan yani batıdaki kesiminde tüketilmektedir. Dolayısıyla büyük miktarlardaki yakıtın çok uzun mesafelere taşınması zorunluluğu vardır.

SSCB'nde petrol araştırmaları gittikçe doğu ve kuzeye kaydırıldığından, taşıma bedelleri de gittikçe pahalılaşıyor. Diğer yandan bazı ekonomik engeller ve Batı'nın hem enerji bunalımı içinde olması, hem de sürekli enflasyonu, dolaylı da olsa Sosyalist ülkeleri etkisi altında bırakıyor. Dünya ekonomik konjonktüründeki karmaşıklık, Sosyalist ülkelerde de bazı sorunlar yaratıyor. Bu sorunlar özellikle, petrol ürünlerinin yüksek düzeydeki kullanımı ve enerji kapasitesinin durmaksızın arttırılmasını garantilemeyle ilgili.

Ancak bütün bu sorunlar esası değiştirmiyor; yani SSCB, yakıt kaynakları açısından tamamiyle garanti altına alınmış durumdadır. Sözkonusu olan sadece, bu kaynakları en iyi biçimde tutmak ve işletmektir.

devamı var

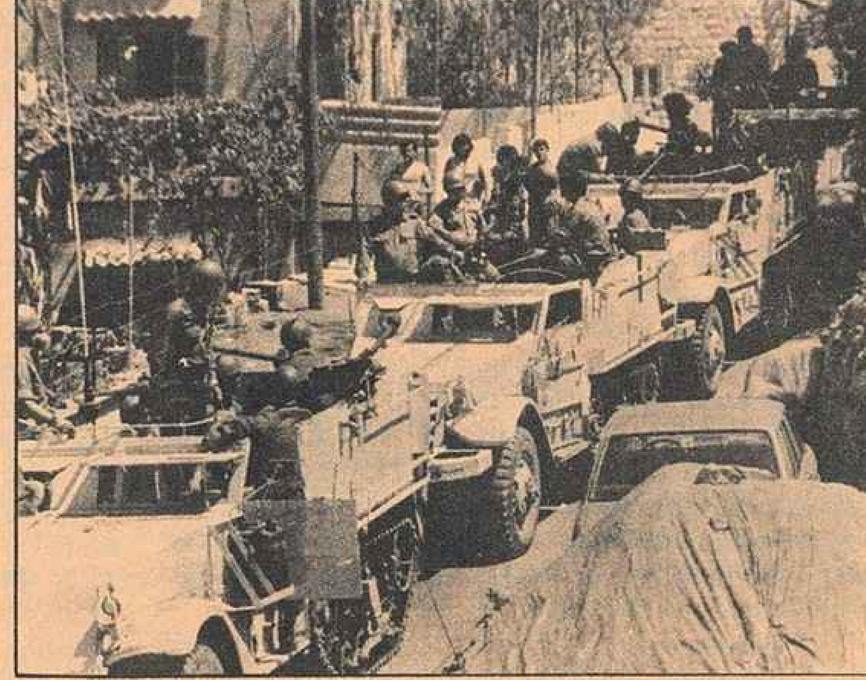
İsrail'in insanlık dışı terörü

● **İsrail Güney Lübnan'da kimyasal ve bakteriyolojik silahlar kullanıyor.**

Roma, (THA) — Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) yönetim kurulu üyesi Ahmet Sadık el Dacani, İsrail'i güney Lübnan'a yaptığı bombardımanlar sırasında kimyasal ve bakteriyolojik silahlar kullanmakla suçladı.

İtalya'nın altı siyasal partisinin ön ayak olmasıyla Roma'da başlatılan «Filistin halkının Orta Doğu'daki rolü» konulu konferansta bir konuşma yapan Dacani şunları söyledi: «Güney Lübnan'a saldırılar yapan İsrail jetleri, insanların sığınaklarda havasızlıktan ölmelerine yol açan hava boşlukları oluşturan silahlar kullanmaktadır. Bu jetler aynı zamanda su ve tarım ürünlerini zehirleyici maddeler de atmaktadır.

Dacani daha sonra İsrail ve Suriye jetlerinin önceki gün Lübnan üzerinde bir hava çarpışması yaptıklarına da önemle dikkat çekti ve bu çarpışmanın ABD'nin onayak olduğu Camp David anlaşmalarının boşa çıktığını kanıtladığı görüşünü belirtti. Dacani'nin konuşması sırasında konferansa katılan FKÖ üyeleri de dinleyicilere İsrail'in güney Lübnan'a yaptığı son hava akınlarının sonuçlarını ve bombardımanlarda ölenleri gösteren fotoğrafları dağıttı.

İsrail jetlerinin bakteriyolojik ve kimyasal silahlarla saldırdıkları Güney Lübnan'da İsrail askerî araçlarıyla taşınan sağcı Falanjist milis kuvvetleri de teröre katılıyor.

İran Komünist Partisi TUDEH emperyalizme karşı birlik siyasetini savunuyor

TUDEH partisi siyasi büro üyeleri olan Abutorab Bahir-Zade ve Rıza Şaltuki, İran'da devrim sonrası durama ve komünist partinin tutumuna açıklık getiren bir basın görüşmesi yaptılar ve şunları söylediler:

«Partimizin bugün savunduğu politika, yeni oluşmuş değildir. Tudeh, diktatörlüğün devrilmesi için dinci ve lâik her türlü eğilimi biraraya getiren cephenin oluşumuna çağrıda bulunmuştu. Bilindiği gibi Partimiz, şaha karşı mücadeleyi çok pahalı ödedi.

Diktatörlüğün düşüşünü sağlayan, kesinlikle, İran halkının şaha karşı birliğidir. Özgürlük hareketinde din, kuşkusuz önemli rol oynadı. Korkunç diktatörlük yıllarında, siyasi ve demokratik yaşam diye bir şey yoktu. Militanlarımız devamlı izleniyor ve bir kısmı yakalanıyordu. O yıllarda, şaha karşı olanların yegâne buluşma yeri ise camilerdi.

Ayetullah Humeyni'ye yakın kişiler arasında gerçekten antikomünist ve sonradan ithal unsurların olduğunu biz de biliyoruz. Bunlar, partimize darbeler indirmeye çalışıyorlar. Nitekim, yayın organımız olan Mardom gazetesini kapattırmayı başardılar ve bu, gerçekten kuşku verici bir durumdur. Ancak, gazetemizin yakında yeniden çıkacağını öğrendik. Dinci hareketin homojen olmadığının bir kanıtı da budur.

Bizler, devrimimizin bu aşamasında, A. Humeyni'nin antiemperyalist politikasını destekliyoruz. Ve emperyalizme karşı savaşımızın henüz bitmediğini biliyoruz. Ayrıca, Şubat ayından buyana, çeşitli alanlarda somut ve tatmin edici önlemler alındığığını da kabul ediyoruz.

Dış politikada CENTO'dan çıkma, bağlantısızlar hareketine katılma; İran-ABD arasında imzalanmış köleleştirici birçok anlaşmanın kaldırılması, İsrail ve Güney Afrika'yla ilişkilerin kesilmesi; Filistin halkına ve FKÖ'ye sağlanan destek... önemli giri şimlerdir.

Ekonomik alanda bankalar, sigortalar, başta montaj sanayii olmak üzere sanayinin bir bölümü ve aynı şekilde sosyal planda sağlık ve tıp hizmetleri millileştirilmiştir.

Alınan önlemler, en zor durumdaki halk tabaklarının yararınadır; en düşük düzeydeki ücretler arttırılmıştır, hattâ bazı durumlarda iki katına çıkarılmıştır; konut alanında da önemli atılım aşamasına gelinmiştir.

İranlı komünistler, alınan bu önlemleri tatmin edici bulmuşlardır. Ama buna karşılık Partimiz, devrimci güçleri bölecek nitelikteki kararların tümünü sert bir şekilde eleştirmiştir.

Hükümetin demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlama kalkışmalarını ya da, baskı önlemlerini her seferinde protesto ettik. Çünkü gericilik, bu baskılardan yararlanabilir.

Ulusal azınlıklar sorununa gelince, Tudeh Partisi bunu, İran devriminin karşılaştığı güçlüker den biri olarak değerlendiriyor Bu ciddi soruna eğer görüşmeler yoluyla bir çözüm bulunamaz sa, sonuçların çok ağır olacağı endişesini taşıyor.

Partimiz, azınlıklar sorununa o denli önem vermektedir ki, ulusal sorunu çözmekle görevlendirilecek özel bir Bakanlığın derhal kurulmasını önermektedir.»

Tudeh Merkez Komite Sekreteri Nurettin Kiyanuri

KISA... KISA...

● İran içişleri bakanı silahlarını bırakan KDP üyelerinin affedileceğini açıklarken, KDP üyeleri tarafından Kirmanşah halkına dağıtılan bildirilerde silahları teslim etmemeleri istendi.

● Sekizinci Sovyet - Japon ekonomik işbirliği konferansı Moskova'da başladı.

● Demokratk Alman Cumhuriyetinin 30. Kuruluş Yıldönümü nedeniyle ülkede genel af ilan edildi.

● Vietnam savaşında bitki örtüsünü yok etmek amacıyla kullanılan «agent orange» adlı ilacı imal eden beş firma hakkında dava açan Vietnam'da savaşmış bir Amerikalı, 40 milyar dolar tazminat istedi. İlacın çeşitli fiziki hastalıklara yol açtığı bildiriliyor.

● Yunanistan muhalefet partisi PASOK lideri Papandreu, Filistin Kurtuluş Örgütü başkanı Yaser Arafat'ı Yunanistan'a davet etti.

● Ürdün kralı Hüseyin Birleşmiş Milletlerde Orta Doğu sorununa geniş kapsamlı bir çözüm bulmak için uluslaraarsı bir konferans önerdi.

Gromiko ABD'yi uyardı: «Küba aleyhtarı kampanyayı durdurun!»

New York, (a.a.) — Sovyetler Birliği Dışişleri bakanı Andrei Gromiko, Birleşmiş Milletler genel kurulunda yaptığı konuşmada, Küba'nın asılsız suçlamalara dayalı bir propaganda kampanyasının hedefi haline getirildiğini söyledi.

Gromiko, Sovyetler Birliğinin Küba'da 3000 kişilik bir askerî birlik bulundurduğu yolundaki Amerikan iddiasını da reddederek «sorun sun'î olarak yaratılmıştır,» dedi.

Sovyetler Birliği'nin ABD ile normal ilişikler içinde bulunmak istediğini açıklayan Sovyet Dışişleri bakanı Gromiko, böyle bir ilişkinin ancak barış içinde birlikte varolma ve başkalarının içişlerine karışmama ilkelerine uyulmasıyla mümkün olacağını hatırlattı.

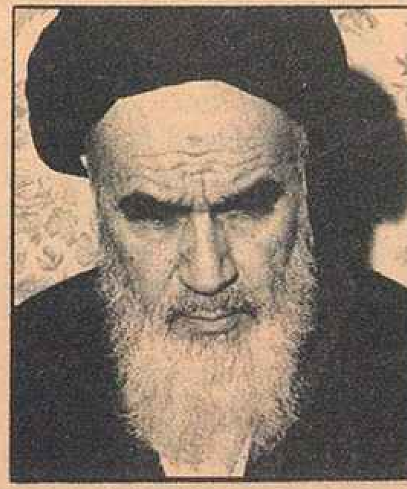
Öte yandan, genel kurulda konuşan Sovyet Dışişleri bakanı, ülkesinin Türkiye ve İran'la ilişkilerini geliştirmek amacında olduğunu söyledi.

Afganistan'ın içişlerine karışılmasına Sovyetler Birliğinin hiç bir biçimde rıza göstermeyeceğini kaydeden Gromiko, bu arada, Orta Doğu sorununa da değinerek, Camp David anlaşmasının soruna çözüm getirici nitelikte olmadığını hatırlattı.

Andrei Gromiko

Humeyni: «Şah'ın öldürülmesini emretmedim»

Roma, (THA) — Ayetullah Humeyni, ünlü bir İtalyan gazetecisine devrik Şah'ın sağlığı için dua ettiğini ve yurda getirilerek 50 yıl süreyle halka karşı işlediği suçlardan yargılanmasını istediğini söyledi.

Milano'da yayınlanan Corrie Della Serra gazetesinde yer alan ve ünlü gazeteci Oriana Fallaci'nin yaptığı röportajda Humeyni hiç bir zaman Şah'ın öldürülmesi için emir vermediğini söyledi. «Şahın İran'a getirilerek 50 yıl halka karşı işlediği suçlardan yargılanmasını istiyorum. Bu suçlar arasında ihanet ve yurt dışına para kaçırma da var,» diyen Humeyni, şöyle konuştu: «Şah yurt dışında öldürüldüğü takdirde bu para İran için kayıp olacaktır. Eğer buraya getirip yargılarsak kaçırdığı paraları geri getirebiliriz. Bundan dolayı Şahın sağlığına dua ediyorum.»

Bilindiği gibi geçen Şubat'ta zafere ulaşan devrim öncesi Şah Meksika'ya kaçmıştı. Orta Doğu'da ve Batı Avrupa'da yayılan söylentilere göre Humeyni Şah'ın öldürülmesi için özel bir komando timi kurulmasını emretmişti. Humeyni buna ilişkin iddiaları kesinlikle yalanladı.

Batı basın ve yayın organlarında İran'daki idamlara ilişkin yorumlara karşı çıkan Humeyni, «siz görmüyor veya görmek istemiyorsunuz ki bu insanlar (idama mahküm edilenler) İran halkına yıllarca kan kusturmuş, toplu öldürme emirleri vermiş, evler yakmış, insanları sorguya çekerken kollarını bacaklarını koparmış kişilerdir,» dedi. Şah döneminde yöneticilerin İran gençliğini kıyımdan geçirdiğini hatırlatan Humeyni, «eğer biz bunları kendilerini savunma olanağı vererek devrim mahkemelerinde yargılamasaydık, sonuç daha da korkunç olurdu, çünkü halk intikamını kendisi almaya başlardı ve ölü sayısı şimdiki gibi 500'ü değil binleri bulurdu.

Batı basınının, kendisinin faşist bir yönetime kaydığı iddialarını şiddetle reddeden Humeyni, fasizmin ancak Şah ile geri geleceğini, halkın kendi ismini haykırmasının salt sevgi eseri olduğunu ve Batı dünyasının ürünü olan faşizmin İslâm ile bağdaşmayacağını açıkladı.

Pakistan'da yerel seçimler olaylı geçiyor

● **Askerî yönetim idam edilen Butto'nun eşini yargılıyor.**

● **Bayan Butto, muhalefet partilerini birliğe çağırdı**

Pakistan'da silahlı kuvvetlerin yönetimi ele almasından iki yıl sonra ilk kez yapılan yerel seçimler, yoğun gösterilere ve bir partinin boykotuna karşı sürmektedir.

Polis, Sind eyaletinde yapılan yerel seçimler sırasında 8 kişinin öldüğünü, 50'den fazla insanın da yaralandığını açıklarken bazı kaynaklar ölü sayısını 15 olarak bildirdi. Partilerüstü nitelikli seçimler, Belucistan'da dün yapıldı.

Bu arada Pakistan Ulusal Birliği (PNA) seçimleri boykot ettiğini açıkladı. Buna rağmen, oy kullanma oranının yüksek olduğu bildiriliyor.

Öte yandan, eski Başbakan Zülfikar Ali Butto'nun idam edilmesi üzerine Pakistan Halk Partisi (PPP) başkanlığına getirlen eşi Nusret Butto'yu «susturmayı» amaçlayan girişimlerde bulunmaya başladığı bildiriliyor. Askerî hükümet siyasal suç işlediği ve sıkıyönetim kararlarını ihlal ettiği gerekçesiyle Nusret Butto hakkında 7 yıldan başlamak üzere hapis istemiyle dava açtı ve bayan Butto'nun mallarına el konulmasını kararlaştırdı.

Begüm Butto, Pakistan'ın tüm siyasal partilerini başkan Ziya ül Hak'ın 17 Kasım genel seçimlerinde nispî temsil sistemi uygulaması ve kendi düşüncesiyle bağdaşmayan partilerin seçimlere girmesini önleme kararına karşı birlik olmaya çağırdı. Bayan Butto, Ziya ül Hak'ın ülkedeki siyasi partilerin seçim komisyonuna kayıt yaptırmamaları halinde seçime katılamayacakları kararına politikacıların itiraz etmelerini istedi. Söz konusu komisyon, askerî yönetimin siyasetine ve ideolojisine ters düşen siyasal partilerin yasaklanması yetkisini elinde tutmaktadır.

Bilindiği gibi eski Başbakan Butto idam edildikten sonra karısı ve kızı Pakistan Halk Partisi'ni devam ettirmiştir ve bu parti Ziya ül Hak'ın askerî yönetiminin en büyük düşmanı olmuştur.

KİT'ler yeniden düzenlenmeye çalışılıyor

● **İşletmeler Bakanlığınca yapılan, KİT'lerin zarar etmesi, istihdam fazlalığı, sendikaların fazla ücret istekleri ve grevlere bağlanmak isteniyor.**

Ankara — İşletmeler Bakanlığı'nda, Kamu İktisadi Teşekkülleri ile ilgili 440 sayılı yasanın 3, 7 ve 8. maddelerinin değiştirilmesi konusunda çalışmalar sürdürüldüğü ve kanun kuvvetinde bir kararname hazırlandığı bildirildi.

Yetkililer, İşletmeler Bakanlığı'nın KİT'lerle ilgili olarak kesinleşen bir kısım görüşlerinin Bakanlar Kurulu'na sunulduğunu açıkladılar. İncelemeler sonucunda, KİT'lerin 1972 yılına kadar zarar etmedikleri, 1973 yılında kâr-zarar hesaplarının başabaş geldiği, ve bu yıldan sonra ise zarar etmeye başladıkları söylendi.

Bu zararda, istihdam fazlalığının, yapılan toplu sözleşmelerde sendikaların yüksek ücret isteklerinde bulunmaları ve bunları grev benzeri etkenlerle kabul ettirmelerinin önemli rol oynadığı iddia edildi. Ayrıca KİT ürünlerinin tavan fiatlarının sabit tutulması veya fiat artışlarının çok gecikmeli olarak bu ürünlere yansıtılmasının da zarara yol açtığı belirtildi.

Yapılacağı açıklanan yeni düzenlemelerle bu durumun ortadan kalkacağına inanıldıklarını söyleyen yetkililer, düşünülen tedbirlerle ilgili olarak bazı açıklamalarda da bulundular.

KİT'lerde görevli işçi ve memurların daha verimli çalışmalarını sağlamak amacıyla, KİT'lerin yönetiminde işçi ve memurlara yer vermeyi düşündüklerini bildiren bakanlık temsilcileri, bu konuda işçi kuruluşlarının görüşlerinin de alınmış olduğunu söylediler. Tasarıya göre, 7 kişiden oluşacak olan yönetim kurullarına, işçi ve memur oranlarına bakılarak 3 temsilci katılacak.

Verimli çalışma sonunda ortaya çıkacak üretim fazlalaşmasından doğacak kârdan işçiye pay verilmesinin planlandığı, bununla da yeni işçi alımında bu pay oranının düşmemesi için işçilerin daha verimli çalışmalarının sağlanacağı öne sürüldü. Ayrıca, KİT'lerde çalışan işçi ve memurların bu yeni düzenleme ile belirlenmesi ve konudaki karışıklıkların giderilmesi gerektiği de tekrarlandı.

Öte yandan, Kamu İktisadi Kuruluşları'nın yeni bazı kuruluşlarla takviye edilmesinin düşünüldüğü bildirildi. Teksan, Tümosan ve Botaş gibi özel statüyle kurulmuş bulunan kuruluşların yüzde 51 hisselerinin Maliye Bakanlığı tarafından satın alınarak KİT'leştirileceği açıklandı.

POLİSARİO, Fas Ordusunun kullandığı Mısır silahlarını basına gösterdi

Tinduf (a.a.) — Batı Sahra'nın bağımsızlığı için savaşan POLİSARİO Cephesi savaşçılarının Fas askerî birliklerinden ele geçirmiş oldukları silahlar arasında «SAM-7» füzelerinden başka ağır silahlar ve çift namlulu 23 milimetrelik uçaksavar bataryaları bulunuyor. Uçaksavar silahlarından çoğu Avusturya yapısı «Kaiser» tipi dev kamyonlara bindirilmiş olarak basın mensuplarına gösterildi ve bu silahların henüz bir ay önce Fas askerî birliklerinden alınmış olduğu belirtildi.

Tinduf'un 60 kilometre güneyinde ve «El Ayun» yerleşim merkezine çok uzak olmayan bir yörede Batı Sahralı kurtuluş savaşlarının kamplarının bulunduğu alanda, yalnız Mısır'ın Fas'a verdiği silahlar değil, tutsak 40 kadar Fas'lı asker de gazetecilere gösterildi.

Batı Sahra Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin savunma bakanı İbrahim Ghali, Mısır'ın Fas'a sadece silah değil savaş uçakları da verdiğini açıkladı.

Çin heyeti Moskova'da

● **İlişkilerin normale dönüştürülmesini amaçlayan görüşmelerin başlayacağı sırada, Çin basınında anti-sovyet propagandanın yoğunlaştığı bildiriliyor**

Moskova — Sovyetler Birliği ile Çin arasındaki ilişkileri ele almak üzere yapılacak görüşmeler için bir Çin heyeti, Moskova'ya geldi. Daha önceden kararlaştırıldığı gibi, Çin heyetine başkanlık eden Wang Youping ve Sovyet dışişleri bakan yardımcısı Leonid Ilyıcev Perşembe günü bir çalışma konferansı yapacaklardı.

Toplantıdan bir gün önce açıklama yapan Çin büyükelçiliği, Sovyetler Birliği'ni ilişkileri gerginleştirmekle suçladı. Elçilik sözcüsü, Çin ve Sovyet heyetleri arasındaki sözkonusu toplantının, iki ülke arasındaki «20 yıllık düşmanlığı gidermeyi amaçlayan resmî görüşmeler olmadığı»nı söyleyerek, bu konudaki asıl görüşmelerin başlama tarihi hakkında bir şey söyleyemeyeceğini bildirdi.

Gözlemcilere göre, Çin'in bu ivedi açıklaması görüşmelerin tehlikeye girdiğinin işareti olmuştur. Çin tarafının böyle bir açıklamada bulunması ve Sovyetleri suçlaması, bildirildiğine göre, TASS'da yayınlanan bir makalede yeralan «Moskova'ya Çin - Sovyet görüşmeleri için bir Çin heyetinin geldiği bu günlerde, Çin basınında anti - sovyet propaganda azalmak şöyle dursun giderek artmaktadır» sözlerine dayandırılmaktadır.

Geçmişte Sovyet - Çin ilişkilerinin kesilmesinde, Sovyet tarafının suçlu olduğu kanısını uyandırmaya çalışan Çin, son suçlamalarına da TASS'da yayınlanan bu sözleri gerekçe yapmaktadır.

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

Toplumcu Gerçekçilik

Ayhan BOZFIRAT

Günümüz sanatına egemen olan anlayış, toplumcu gerçekçilik anlayışıdır. Bu anlayışın başlangıç tarihini çok eskilerde aramak olası değildir. Toplumcu gerçekçilik anlayışı ancak 1960 hareketinden sonra, edebiyatta, daha geniş anlamıyla sanatın öteki dallarında kendini göstermiştir. Gerçi bu tarihten önce de, toplumsal konuları ele alan, toplumun gerçeklerini dile getirmeyi bireysel bunalımlara, acılara yeğ tutan sanatçılarımız vardı. Ama bunlar azınlıktaydılar. Toplumcu gerçekçilik anlayışının yerleşmesi, yaygınlaşması 1960'dan sonradır.

1950 öncesi tek parti dönemiydi. Daha sonraki, tek parti döneminin uzantısı olan çok partili dönem, liberal bir özgürlük havası getirmişti. Ama aslında sözde bir özgürlük havasıydı bu. 1950 de işbaşına gelen Demokrat Parti iktidarı kapitalist ilişkileri değiştirmemiş, tersine güçlendirmiştir.

Sanatçı her siyasal rejimde yerini almak durumundadır. Demokrat partinin güçlendirdiği kapitalist ilişkilere bir katkıda bulunamayacağını böyle bir düzende siyasal etkinlik kazanamayacağını anlayan sanatçı, yazar, bireyciliğe, bireyciliğin getirdiği sakıncalara düşmekten kurtulamamıştır. Çoğunlukla yanlış anlaşılan, yabancı edebiyatın etkisi de göz önüne alınırsa, bunalım edebiyatının bu dönemde doğmasını olağan karşılamak gerekir.

Toplumsal gerçekçilik bakımından 1960, dönem olarak önemlidir. Çünkü bir çok toplumsal konularda olduğu gibi, sanatsal olaylarda da 1960 tipik bir tarihtir.

1961 Anayasası herşeyden önce demokratik hakları kapsamaktadır ki, sanatçı da her vatandaş gibi bu haklardan yararlanacaktır kuşkusuz.

Diğer yandan 1961 Anayasası, tam olmasa bile toplumcu bir özgürlük getirmiştir. Daha doğru bir deyimle, toplumsal özgürlüğün kapısını aralamıştır.

İşte bu özgürlük ortamı, gerek bilim adamlarına, gerekse sanatçılara toplumsal sorunlara eğilebilme olanağını vermiştir. Bu olanaktan yararlanan sanatçı da, toplumcu ve güncel sorunlara koşut düşen konularla ilgilenmeye başlamıştır. Sonuç olarak da edebiyatımıza toplumcu gerçekçilik anlayışı egemen olmuştur.

Toplumcu gerçekçiliğin oluşumuna kısaca göz attıktan sonra, başka bir soruna geçelim. Toplumcu gerçekçilik, gerçekten başarılı olabilmiş, kendisinden isteneni verebilmiş midir? Buna olumlu yanıt vermek güçtür. Tavır olarak haklı olan bu anlayış, aslında kendisinden beklenen yere varmamıştır.

Bunun en belli başlı nedeni, bu anlayışın bağnazlığa saplanmış olmasıdır. Toplumcu gerçekçilik, gerçekçilik yerine, tutucu ve şematik bir çizgiye girmekten kurtulamamıştır çoğu kez. Yazarlarımızın çoğu, bu anlayış adına, insan gerçeğini işlemekten kaçınmışlar, tersine insan gerçeğini verirlerse, toplumsala ters düşecekleri yanılgısına saplanmışlardır. Oysa sanatın amacı insana varmaktır. İnsanın gerçeğine varmakla, toplumcu gerçekçilikten uzaklaşılmaz. Toplumcu gerçekçilik anlayışı, insanı içinde yaşadığı toplumsal koşullarla ele almayı, insan ve toplum ilişkisinde düzenin getirdiği bozuklukları, aksaklıkları göstermeyi gerektirir. Sanatçı insancı gerçekliğe varmaktan korkmamalıdır. Bunun tersi bir tutum, yazarı ilkelliğe sürükler. Bir yapıt, ancak toplumun içinde, insanı verebilirse evrenselliğe ulaşabilecektir.

Toplumcu gerçekçiliğin bu tür anlaşılması, çoğu kez yazarı, özlediği siyasal düzene uygun olaylar dizisi yaratmaya zorlayacak, onu kendisiyle çelişkiye düşürecektir. Kendi siyasal seçimini doğrulayacak olaylar dizisi kurgulamaya itecektir. Bu da onu, yapmak istediğinin tersine, gerçekçilikten uzaklaştırıp, olaylara idealist bir yaklaşım göstermek zorunda bırakacaktır. Üstelik böyle yapay bir kurgu, hiçbir zaman inandırıcı olmak niteliğini kazanamaz. Aynı zamanda slogancılığa, söylevciliğe düşmek durumunda kalır.

Böyle bağnaz bir tutumun bir başka sakıncası da, yazarı belirli konular içinde kalmaya zorlamasıdır. Oysa bir takım evrensel konular vardır. Sevgi, dostluk, kahramanlık, açlık, korku gibi kavramlar her zaman geçerlidir. Bunlardan uzaklaşmak edebiyatı kısır bir döngüye sürükler. Bu kavramlar, ancak değişik koşullar içinde, değişik biçimlerle ortaya çıkabilir. Ama bu biçimsellik onların özünü değiştirmez.

Bağnaz bir toplumcu gerçekçilik anlayışının bir başka yanlışı da, estetik çabayı hiçe sayması, çoğu kez onu gerçekçiliğe aykırı bir çaba olarak görmesidir. Oysa estetik kurallardan yoksun bir yapıtın, sanatsal bir yapıt niteliği taşıması olanak dışıdır. Böyle bir anlayışla kaleme alınmış bir öykü, bir roman, o günün koşulları içinde ilgi görebilir. Bunu doğal karşılamak gerekir. Ama bu ilgi uzun ömürlü olmayacaktır. Ve yapıt kısa bir süre içinde unutulup gitmek zorundadır.

Toplumcu gerçekçiliğin içine düştüğü bu bağnaz davranış, daha önceki edebiyat anlayışına, bir tepkiden, bir başkaldırandan da kaynaklanmaktadır kuşkusuz. Uzun yıllar yalnızca bireysel duyguların sergilenişini yeğlemiş, toplumun acılarına, gerçeklerine sırt çevirmiş, biçimsel kaygıları ön plana almış eski edebiyat geleneğine, bu tepkiyi haksız karşılayamayız. Ama ne var ki, gerçeğe ulaşmak istiyorsak, herşeyden önce ön yargılarımızdan arınmak zorundayız. Yoksa başka bir yanlışa, yeni bir tür bireyciliğe düşmekten kurtulamayız. Bu bireycilik, toplumun gerçeklerini dile getirmeyi amaçlarken, onu kendi özlemlerimiz doğrultusunda, görmek istediğimiz biçimde yansıtmak tehlikesiyle yüzyüze getirir bizi. İçinde yaşadığımız toplumun, yandaşı olduğumuz insanların gerçeklerini daha iyi yansıtmak istiyorsak, kendimiz gerçekçi olmalıyız herşeyden önce. Yazarın olaylara katkısı hiçbir zaman gerçeği zedeleyici boyutlara ulaşmamak gerekir.

Yalnız şunu da belirtmek gerekiyor ki, toplumcu gerçekçiliğin içine düştüğü bu yanlış tutumun tek nedeni bu tepkiden, yan tutuştan kaynaklanmıyor. Bunu doğuran daha önemli başka etkenler de vardır. Bu da incelenmesi, ayrıca ele alınması gereken bir konudur.

KİTAP

Acılı kuşağın romanı: TUZ ve EKMEK

Aslan TAN

Ömer Faruk Toprak'ın Tuz ve Ekmek romanı 1940-46 aydın kuşağının İnönü dönemindeki çektiği acıları yansıtıyor. Öğretmen Selahattin'in çevresinde geçirilen olay, bir çok aydına uygulanan baskıları yıldırmaları anlatmakta.

Bu dönemde devrimcilere karşı uygulanan yıldırmanın amaçlarından biri de aydınları sindirip korkutmak ve devrimci düşüncenin yayılmasını önlemek amacıyla bu fikre açık kişilere gözdağı vermektir.

Bunun için aydınların ilericilerin insan haysiyetiyle oynanmakta, insancıl ilişkileri iğrençleştirmekten geri kalmamakta bu dönemin yöneticileri.

Acı bir kuşaktır 1940-46 kuşağı. Birçok sancılı günler yaşamıştır. Romanın konusu kısaca şöyle. Öğretmen Selahattin uydurma bir örgüt kurma gerekçesiyle koğuşturmalara uğrar, hücrelere atılır. Aynı şekilde diğer ~~aydın~~ arkadaşları da bu uygulamalardan kurtulamazlar. Sait Hüsnü, Oktay Fuat, Ali Turgut da tıpkı Selahattin gibi Emniyet âmiri Ahmet Hulusi tarafından izlenirler. Tutuklanırlar, işkence görürler. Örneğin, güzel temiz bir aşk duygusu bile çok görülür Sait Hüsnü'ye. Oktay Fuat uydurma gerekçelerle Anadolu'nun ücra köşelerine sürgüne yollanır. Amaç yurtseverleri yıldırmak, susturmaktır.

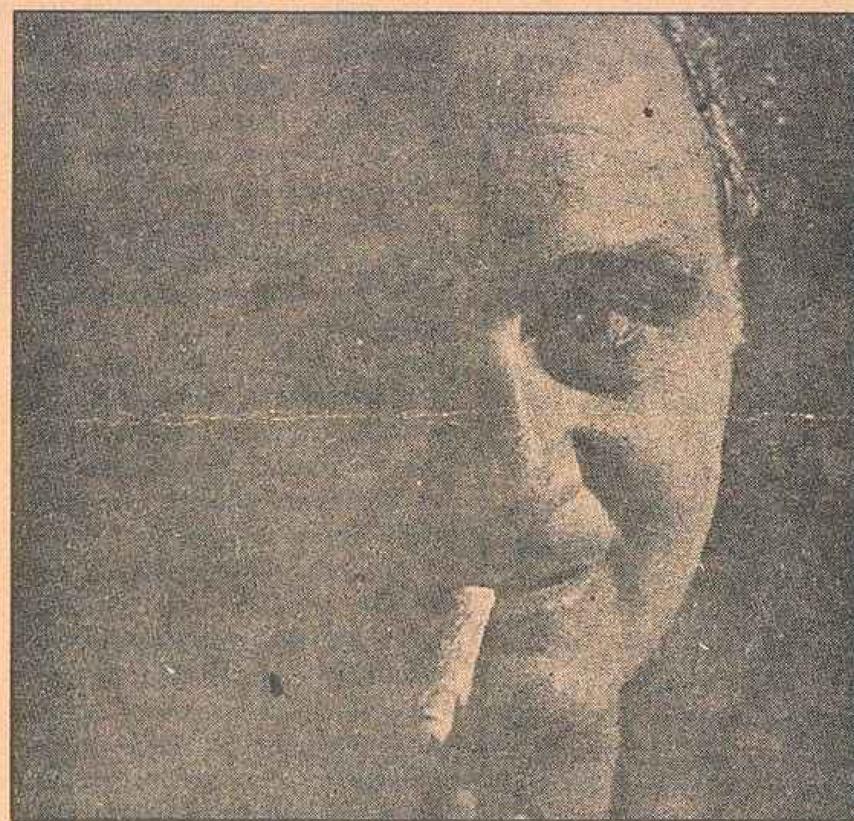
Devrimci düşüncenin artık kitleler tarafından kavranabildiği günümüze, bu acılı kuşağın uğradığı işkencelere, yıldırmalara rağmen gösterdikleri onurlu dirençleriyle gelmiş olduğumuzu bir kere daha vurguluyor Ömer Faruk Toprak bu romanında.

Roman Cumhuriyet döneminde toplumcu gerekçiliğe geçişi anlatması yönünden oldukça başarılı. Yer yer Tanzimat döneminin roman üslupu Ö.F. Toprak'da toplumcu gerçekçiliğe hizmet eden bir çizgi içinde gelişmekte. Örneğin olaylar daha evvel Tanzimat romancılığında İstanbul'da geçirilirken, konu İstanbul dışına taşmış. Konular beyler ile evin hizmetçileri, dadıları arasında salt basit ilişkiler çerçevesinde geçirilirken Tuz Ve Ekmek'te aynı ilişkiler toplumcu gerçekçi bir gözlemle verilmiş.

1940-46 döneminde devrimciler, yurtseverler sayısal olarak azdılar. Fakat gelişim içinde yılmadan onurla mücadele ederek bugünkü devrimci potansiyelin oluşumuna büyük bir katkıda bulundular. Şayet günümüzde göreceli bir özgürlükten söz edilebiliniyorsa bu ancak, geçmişteki ilericilerin yurtseverlerin katlandıkları zorlu mücadeleler sonucunda elde edilebilmiştir.

Ömer Faruk Toprak bu romanında kişileri gerçekçi bir gözlemle çok iyi belirtmiş. Sistemin bazı insanları nasıl yıldırdığını ve muhbirliğe sürüklediğini, bazılarını ise nasıl daha da dirençli ve kavgacı yaptığını çok iyi belirtmiştir.

Selahattin'in dramı aslında tüm devrimci güçlerin dramıdır. Roman sonundaki isyanı işkencecilere karşı koyması devrimcilerin «ezilenlerin» isyanıdır. O dönemde merdivenden atarak öldürdüler Öğretmen Selahattin'i. Ama günü gelince onun düşüncesindeki insanlar, onun kararlılığı ve yılmazlığı içinde bu kişileri atacaklardır tarihin çöplüğüne. Hem de bacaklarından sallandırarak onları. 1940-46 Devrimci kuşağının çilelerini yaşama koşullarını ve mücadelesini çok güzel yalın ve usta bir dille aktarılmış başarılı bir roman Tuz Ve Ekmek.

Ömer Faruk TOPRAK

İşçi Sınıfı Biliminde Sosyal Devrim Kavramı

Bu köşede burjuva sosyal reformizmi üzerinde durmuştuk. Reformizmin her türü, son tahlilde, sınıf mücadelesinin boyutunu kapitalizm sınırları içinde tutmaya yarar. Reformizm, sosyal devrime, yani üretim araçlarının mülkiyet biçimindeki her değişmeye karşı çıkar. Özel mülkiyeti korur.

Sosyal devrim çok daha başka bir kavramdır. Tarihi olarak sınıf mücadelesinin sosyal devrime götüreceği bilimsel olarak ispat edilmiştir. Çünkü, üretici güçlerin gelişmesinden ötürü şiddetlenen sınıf çelişkileri, ancak sosyal devrimle çözülebilir. Böylece üretim ilişkileri değişir, yeni biçimlere bürünür.

Üretim ilişkilerinde köklü değişikliklere yol açan siyasal, sosyal ve ekonomik değişmeler, ancak sosyal devrimle mümkün olabilir. Sosyal devrimin teorik temeli ve tarihsel zorunluluğu buradan doğmaktadır.

Her devrim eski toplumu değiştirdiği için sosyal, iktidarı bir sınıftan ötekine devrettiği için de siyasal nitelik taşır. Siyasi iktidarın el değiştirmesine **siyasal devrim** denir. Ancak her devrim, iktidarın değişmesiyle yetinmez, toplumu dönüştürmek zorundadır ve bu nedenle **sosyal devrimle** tamamlanmak zorundadır. Mark'ın dediği gibi, siyasal devrim, kendi amacını öne çıktığı zaman siyasal kimliğinden soyunur ve gerçek toplumsal içeriğini ortaya koyar.

Toplumsal tarih bir çok devrim gördü. Sosyalist devrimden farklı olarak bütün devrimler, sınıf iktidarının el değiştirmesi ve eski sınıfın direncinin kırılmasıyla biter. Yani bu devrimler, toplumun genel yapısında derin değişiklikler yaratmadan kendi amaçlarını ortaya koyabilirler. Sosyalist devrim, kendinden öncekilerden çok farklı olarak, toplumda derin değişmeler sağlar ve bunları sağlayamadan da bitmez.

O halde sosyalist devrim (ya da günümüzün sosyal devrimi), çok daha derin etkileri olan bir devrimdir. Sömürü mekanizmasının el değiştirmesinden farklı olarak sosyalist devrim, toplumun yeni bir tarzda, baştan başa örgütenmesini gerektirir. Bu bakımdan diğer devrimlerden çok daha örgütlü bir devrimdir. Bu örgütlülük, sadece sınıf örgütlenmesi değil, genel olarak toplumun örgütlenmesi demektir.

Sosyalist devrimi diğerlerinden ayıran bir başka nitelik, onun ulusal ve uluslararası boyutlarıdır. Örneğin burjuva devrimleri, ulusal sınırlar içinde kalırken, sosyalist devrim, devrimi yaratan güçlerin ulusal ve uluslararası öğelerini bir araya getirir. Bunun için, tek bir ülkede beliren sosyalist devrim, dünya çapındaki sınıf mücadelesinin bütün unsurlarını kendisi etrafında toplar. Başarısı buna bağlı kalır. Bu nedenle, sosyalist devrim temel sınıf güçlerinin örgütlenmesi, ideolojisi, ilkeleri ve mücadelesi, bu geniş boyutuyla biçimlenir.

Sosyalist devrimin temel sınıf güçleri işçiler ve müttefiki köylülerdir. İşçi sınıfı, kapitalist konumu itibariyle sosyalist toplum ilişkilerinin eşiğine gelmiş bulunur. Ancak köylülük, tarihi olarak daha geri bir konumu yaşamaktadır. Ve bütün bunların toplamı olarak, sosyalizm, ancak asgari düzeyde oluşmuş ya da oluşturulmuş bir maddi temel üzerinde yükselebilir. Sosyalizmin maddi temellerini, bizzat kapitalizm hazırlayabileceği gibi, iktidarı elde etmiş emekçi sınıfların toplumsal eylemi de bu temeli yaratabilir. Bu temelin yaratılması süreci, kapitalizmden çıkışı ve sosyalizme varmayı mümkün kılan bir dönem içinde geçer. İşte sosyalist devrim sürecinin bu ilk ve **zorunlu** aşaması demokratik devrim adını alır.

Sosyalist devrim, kapitalist toplumun yarattığı sorunları bir bir çözer. Ancak, sosyalist devrimin, daha başlangıç döneminde ele alıp çözüm getirdiği sorunların başında **ulus** meselesi gelir. İnsanın insanı sömürmesine son verildiği ölçüde bir ulusun başka bir ulusu sömürmesi de son bulacaktır. Başka bir ulusu sömüren ve ezen ulus özgür olamayacağı için de sosyalist devrim, sömürüye karşı mücadelesini, ulusal baskılara karşı mücadelesiyle bütünleştirir.

Gerek köylülerin tarihi olarak birikmiş sorunlarını ve gerekse ulusal ilişkilerdeki eşitsizliği sosyal reformizm ya da kapitalizm altında hiç bir siyasal gücün çözemiyeceği görülmüştür. Bu nedenle her iki çözüm de sosyal devrimle mümkün olabilir ve bu nedenle her iki sorunu çözmek zorunda olan kesimler, işçi sınıfının sosyal devrim mücadelesinde yerlerini alırlar.

Sosyal devrimin can alıcı konularından biri **iktidar sorunudur**. Siyasal iktidar sorunu çözülmedikçe herhangi bir devrimden sözedilemez. İşçi sınıfı sosyal devrimini gerçekleştirebilmek için, öncelikle burjuva sınıfını iktidardan yoksun bırakmak zorundadır. Ancak böylece, demokratik ve sosyalist devrim sürecini gerçekleştirmek ve eski üretim ilişkilerinin yerine yenisini geçirmek mümkün olabilir.

Kapitalist toplum ile sosyalist toplumun gerçekleştirilmesi aşamaları arasındaki döneme (süreç) tekabül eden siyasal çözüm, **işçi sınıfının iktidarı** (proletaryanın öncülüğündeki iktidarlar) olabilir.

İşçi sınıfının tarihsel rolünü yerine getirmesi, objektif ve subjektif olarak uygun şartların belirmesine bağlıdır. Sosyal devrimin olgunlaşan maddi temellerini, devrimci sınıfların siyasal örgütlenmesi tamamladığı zaman devrimin başlıca elemanları hazır hale gelirler.

Sosyalist devrim için gerekli maddi koşullar, kapitalizmin emperyalist aşamaya geçmesiyle olgunlaşır. Aynı süreç içinde devrimci sınıflar da bir olgunlaşma dönemi geçirir.

Emperyalizm çağında devrimi mümkün kılan başlıca maddi faktör, kapitalizmin eşitsiz gelişmesidir. Bir ülkede devrimin şartları oluşurken, bir

Devamı s. 5, sütun 5'te

Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin Ulusal ve Sosyal Boyutları

Kapitalist sistem içindeki esas çelişki, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki temel çelişkidir. Bu, emekle sermayenin çelişkisidir. Emek sermaye çelişkisi, dünya çapında sosyalizmle kapitalizm arasındaki çelişkinin ilk ve zorunlu şeklidir.

KAPİTALİST SİSTEM SINIFSAL VE ULUSAL KAVGALAR ALANIDIR

Kapitalist sistem içinde, uluslar, ulusal varlıklarını koruyarak bir arada bulunurlar. Ulusal duvarlar bu sistem içinde giderek yüksektir. Ulusal çelişkiler durmaksızın büyür. Zaten ulusal kavgaları yaratan kapitalizmin kendisidir.

Kapitalist sistem içindeki bu çelişki, dünya çapındaki sınıf mücadelesinde objektif ve doğal bir etkileşim içindedir.

Kapitalist sistem içinde ilişkiler, bir avuç emperyalist sömürgeci devlet lehine işlemektedir. Bu nedenle, emperyalizmle olan ilişkiler ve yarattıkları sonuçlar, sadece emekçi sınıf çıkarlarına değil, topyekün ulusal çıkarlara da ters düşer.

Bu nedenle, sömürge, yeni sömürge ülkeler ve emperyalist kamp içinde yer alan gelişmekte olan ülkelerin tümünde, emek-sermaye temel çelişkisi ile emperyalizme karşı ulusal çelişki bir arada, birbirini tamamlayarak derinleşir.

ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİNİN SOSYAL BİR TEMELİ BULUNUR

Bu nedenle ulusal kurtuluş hareketinin bir **ulusal** ve bir de **sosyal** boyutu vardır. Ulusal Kurtuluş hareketini bu iki özelliğiyle ele almak gerekir. Çünkü, ulusal hareketler, emperyalizme karşı milli bir öz, feodal kalıntılara ve etkilere karşı da demokratik bir eğilim taşımakla kalmaz, zaman içinde kapitalizme karşı belirgin bir tutuma dönüşür. Ulusal hareketlerin sosyal güçleri, anti-emperyalist eğilimlerini hiç bir zaman yitirmeden sınıf karakterine dönüşebilirler.

Ulusal kurtuluş hareketleri, sömürge boyunduruğuna karşı bağımsızlık mücadelesi olarak karakterize edilebilir. Ancak bağımsızlık, siyasal çevrede sınırlı kalmaz. Çünkü, ulusal hareketlere karşı yeni emperyalist tutum, eski ilişkilerin siyasal bağımsızlıktan sonra da devam ettiğini göstermiştir. Bu nedenle ulusal kurtuluş aynı zamanda yeni-sömürgeciliğe karşı da mücadele niteliği taşır.

O halde ulusal hareketler özünde emperyalizme karşı tam olarak siyasal ve sosyal bağımsızlık amacını içerir.

ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİ DERİNLEŞEN BİR SÜREÇ OLMALIDIR

Ulusal hareketin sınıf güçleri, ulusal burjuva kesimlerden, işçi sınıfına kadar uzanan, geniş bir toplumsal yelpaze oluşturur. Bu yelpaze, ulusal devrimin ardından gelişen sosyal sınıf çelişkileri ile netleşir ve ulusal hareketin genel eğilimine damgasını vurur.

Eğer ulusal hareket emperyalizmden bağımsızlıkla sınırlı kalır ve sosyal devrim yolunda dönüşümlere ulaşmazsa, emekçi sınıflar açısından kurtuluş mümkün değildir. Ulusal burjuvazi için amaç, bağımsızlıkla yetinilmesi ve sınıflı toplum kozasını çatlatacak girişmelere varılmamasıdır.

Bu nedenle her ulusal kurtuluş hareketi, siyasal bağımsızlığın ardına takılan sosyal sorunları da çözmek zorunda kalacaktır.

Ulusal kurtuluş güçlerinin emperyalizm karşısındaki saflaşması geniş bir ulusal cephe olarak somutlanır. Ancak aynı kutuplaşma, sosyal içerik kazanmaya başladığı zaman, yani bağımsızlığı izliyen toplumsal sorunların çözümü gündeme geldiği zaman, sınıfsal biçimlere bürünür. Ulusal burjuva ve işbirlikçi güçlerin karşısında, devrimin derinleşmesinden çıkarı olan işçi sınıfının ve devrimci-demokratik güçlerin cephesi ortaya çıkar.

Ulusal kurtuluş hareketleri, anti-emperyalist ve demokratik niteliğiyle dünya devrimci sürecinin bileşenidir. Ve ancak böyle olursa ulusal hareket, siyasal bağımsızlık hedefine ve bunun derinleşmesi olarak sosyal devrim amacına ulaşabilir. Yani, ulusal hareketlerin boyutunu, gerçek kurtuluş düzeyine çıkaran, dünya devrimci sürecinin perspektifi olabilir.

ULUSAL DEVRİM CEPHESİ BİR SINIF BARIŞI DEĞİLDİR

İşçi sınıfı, ulusal devrime, ulusal burjuvazinin çıkarları için katılmadığından, hedeflerini onun siyasal hedefleriyle sınırlamaz. Ulusal güçlerin mümkün olan en geniş kesimlerini sosyal kurtuluş mücadelesinde de safına kazanmaya, onların anti-emperyalist eğilimlerini yitirmeden de sınıfsal çözümlere katılabileceklerini kanıtlamaya çalışır.

Bu nedenle devrimin ulusal cephesi, bir barış ya da mutlak bir uzlaşma cephesi olarak görülemez. İçinde sınıf zıtlıklarını barındıran bu cephe, daha sonraki sosyal süreçler içinde, sınıf mücadelesinin elemanlarına ayrışır, sosyal kurtuluş güçlerinin sınıf çelişkilerini saklayamaz hale gelir. Ulusal amaçların birleştirdiği güçler farklı sosyal amaçlarla ortaya çıkabilir.

Ulusal burjuvazi sınıf mücadelesini reddettiği için, devrimin derinleşmesini hazmedemez. Sosyal barış şartlarını yaratmaya çalışır ve ulusal hareketi kendi burjuva sınıf çıkarlarının güvence altına alınacağı zeminlere kaydırır. Yani, burjuvazinin egemenliğinde ulusal kazanımlar siyasi bağımsızlıkla sınırlı kalır. Bu, ülkenin emperyalizm tarafından sömürülmesinin devamı demektir.

O halde, ulusal kurtuluş hareketinin birbirinden farklı gelişme eğilimleri bulunur. Bunu belirleyen faktörlerin ayrı ayrı bilinmesi, ulusal hareketlerin niteliğinin kavranması bakımından önemlidir.

ULUSAL HAREKETLERİN KENDİ BÜTÜNLÜĞÜ ÖNEM TAŞIR

Emperyalizme karşı gelişen her ulusal hareket, ulusal çelişkilerden etkilenmiş olan bütün sınıf ve zümreleri tek bir ulusal cepheye toplamalıdır. Bu, hareketin güçlülüğünü ve başarı şansını çoğaltan başlıca faktördür.

Ulusal sınırlar içinde anti-emperyalist ve demokratik güçlerinin mücadele birliği, topyekün ulusal hareketlerin birlik ve dayanışmasıyla tamamlanır. Emperyalizmin başvurduğu başlıca taktiklerden biri, uluslar arasındaki çelişkilerden yararlanmak ve anti-emperyalist yönelimleri ulus kavgaları alanına sokup saptırmaktır. Bunun için, ulusal güçlerin, henüz törpülenmemiş ve enternasyonalizm ilkelerini kavramamış olan kesimlerinin ulusal önyargılarını güçlendirmeye, bu yoldan ulusal hareketler arasındaki dayanışmaya çomak sokmayı dener.

ULUSAL HAREKETLER SOSYALİST SİSTEMDEN KAN ALIR

Ulusal hareketler, yapıları gereği, emperyalizmin bu saldırıları karşısında kendi güçleriyle kendilerini savunamazlar. Bu nedenle Ulusal kurtuluş hareketi, anti-emperyalist eylemini kalıcı sonuçlara vardırmak için, dünyanın diğer ati-emperyalist, demokratik ve sosyalist güçleriyle tam bir dayanışma içinde olmalıdır. Çünkü son tahlilde, emperyalist sistemden kopmak, yeni ve adil ekonomik, ticari, kültürel ilişkilerin kurulmasını gerekli kılar. Ulusal Kurtuluş hareketleri, ancak dünya devrimci süreci içinde ulusal çıkarları güvence altında görebilir, siyasal bağımsızlığın sosyal devrime götüren süreçlerle tamamlanmasını sağlayabilir.

Dünya devrimci süreci içinde, uluslar tam bir hak eşitliği içinde bulunur. Çünkü sosyalizm her şeyden önce, Ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemeleri ilkesinden hareket eder.

Dünya devrimci sürecinin öncüsü sosyalist sistem bu değişmez ilke ışığında sömürge ve yarı sömürge ulusların emperyalizmden bağımsızlaşmaları için yürüttükleri mücadeleyi destekler.

Ulusal hareketlerin devrimci niteliği ve dünya devrimci süreci içinde tuttuğu yer, tek tek genç ulusal devletlere göre değişiklikler gösterir. Bir bütün olarak anti-emperyalist bir hareketi ifade eden ulusal kurtuluş hareketi kendi içinde çok değişik ulusal ve sınıfsal faktörleri barındırır. Ulusal kurtuluş hareketi hakkında tam bilgi, ancak bu değişik faktörlerin bir arada ve birbirleriyle olan etkileşimi içinde ele alınmasıyla edinilebilir. Yarın ki yazımız bu konuda olacak.

Radyo TV

TV

17.50 Haberler — 17.55 Naklen yayın: Atletizm müsabakaları verilecek — 20.30 Haberler — 21.15 Minik konser — 21.20 Televizyonda yabancı sinema: «Bir Bebek Evi» (A. Doll's House). Yönetmenliğini Joseph Losey'in yaptığı 1973 yapım tarihli filmde Jane Fonda ve Trewor Howard başrollerde oynuyorlar. Şimdilerde belli aşamaları gerçekleştiren «kadın özgürlüğü» hareketinin 19. yüzyılda aldığı görünümü sergileyen, izlenmeye değer bir film — 22.55 Akdeniz Oyunları: Basketbol karşılaşmaları bugün yapılan final maçı ile bitiyor — 00.40 Haberler.

TRT — 1

05.00 Açılış — 06.02 Günaydın — 07.15 Bölgesel yayın — 07.30 Haberler — 07.40 Sabahtan sabaha — 09.02 Kadın dünyası — 10.01 Arkası yarın — 10.21 Bölgesel yayın — 12.00 Bölge haberleri — 12.10 Öğle üzeri — 13.00 Haberler — 13.30 Bölgesel yayın — 14.32 Yurttan sesler — 15.01 Bölgesel yayın — 15.20 Sanatçılarımızı tanıyalım — 16.00 Bölge haberleri — 16.40 Klasik müzik — 17.02 Akşama doğru — 18.16 Bölgesel yayın — 19.00 Haberler — 19.30 Bölgesel yayın — 20.02 Çocuklar için on dakika — 20.15 Köy Dağarcığı — 21.17 Güfteden besteye — 22.02 Hafif müzik — 22.35 Melodiden melodiye — 23.00 Haberler — 23.10 Tatil gecesi — 01.00 Kapanış — 01.05-05.00 Gece yarısı

TRT — 2

08.00 Açılış — 08.02 Gün başlıyor — 09.00 Olayların içinden — 09.30 Sabah konseri — 10.30 Uygarlık uğruna — 11.40 Berigel barışalım — 12.40 Geçmişten günümüze halk ozanları — 13.00 Haberler — 13.30 Olayların içinden — 14.30 Konser saati — 15.40 Çeşitli müzik — 16.20 Arkası yarın — 18.00 Türküler ne der? — 19.00 Haberler — 20.30 Küçük konser — 21.15 Spor gazetesi — 23.00 Müzikte çağlar — 23.30 Haberler — 23.35 Hafif müzik — 23.55 Kapanış.

TRT — 3

07.00 Açılış — 07.02 Güne başlarken — 08.00 Sabah konseri — 09.00 Haberler — 09.03 Barok müzik — 10.30 İtalya'dan müzik — 11.00 Öğleye doğru — 12.00 Haberler — 12.09 Sizin için seçtiklerimiz — 13.00 Konser saati — 16.00 Müzik sohbetleri — 17.00 Haberler — 18.00 Stüdyo FM — 19.00 Akşam konseri — 20.00 Çağdaş müzik — 21.00 Geçmişten günümüze senfonik müzik — 22.00 Haberler — 22.09 Gecenin getirdikleri — 23.00 Cuma konseri — 24.00 Gece ve müzik — 01.00 Kapanış.

Gerçek
Sahibi: Ali Kar, Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı, Adres: Başmusahip Sokak Tan AP. 10/11, Cağaloğlu, İstanbul, Tel: 28 27 41, ANKARA BÜROSU: Kızılırmak Cad. Kızılırmak Apt. 35/5 Yenişehir, Tel: 17 28 70 Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş., Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri

SPOR

SOVYET VATANDAŞLARININ 1980 OLİMPİYATLARINDAN BEKLEDİKLERİ ŞEY

Uluslararası işbirliği örneği ②

Sovyet Kültür eski bakan yardımcısı ve Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komitesi Başkan Yardımcısı Viladimir Popov'un, bir Fransız gazetesinin sorularına verdiği cevapları yayınlamaya devam ediyoruz.

S — Olimpiyat Oyunları giderlerini nasıl karşılayacaksınız?

C — Olimpiyat Oyunları harcamaları 230 milyon ruble (yaklaşık 17 milyar TL.) ye ulaşacak. Ancak, bugünden söyleyebiliriz ki, bu harcamaların tamamı, Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komitesi'nin hazırladığı ekonomik plana göre sağlanacak gelirlerle karşılanacaktır. Çeşitli firma ve kuruluşların hâtıra ve reklam için kullanacakları Olimpiyat simgelerinin satışından gelecek gelirler de vardır.

Diğer bir gelir kaynağını da televizyon yayın haklarının ve olimpiyat pul ve hâtıra paralarının satışı oluşturacaktır. Diğer önemli bir kaynak, bilet satışlarıdır. Moskova Oyunlarında seyircilere sağlanacak yer sayısı çok yüksek olacaktır. Normal olarak bu sayı, günlük 340 bin kişidir ama yarışların çekiciliğine göre pek tabiî değişebilir. Toplam olarak 5 milyon 800 bin bilet satacağız. Yerler, her ne kadar Montreal Olimpiyatlarındakilerden daha ucuz olacaksa da, yine de pahalıdır. Seçmeler için daha ucuz olan biletler 2 rubleye, önemli yarışlar için 2-18 rubleye, açılış ve kapanış törenleri için 10-25 rubleye satılacaktır. Bizim alıştığımız bedellerle karşılaştırıldığında bu rakamlar çok yüksektir ancak, bizleri buna zorlayan bazı uluslararası ölçüler oldu.

Sovyet vatandaşlarının yarışmaları izlemek için %70'lik bir indirimden yararlanacağını da açıklıkla söylemek isterim. Çünkü biz, çeşitli sportif ve kültürel gösterilere mümkün olduğu kadar geniş kitlelerin tanık olmasını istiyoruz. Bu, ülkemiz için bir kazanç olacaktır. Ülkemizde, Bolşoy Balesi için bir bilet, kapitalist ülkelerdeki bir sinema biletinden daha ucuzdur.

S — Sizce, Olimpiyat Oyunlarının dünyada yaratığı hava nedir?

C — Bugünkü atmosferi olumlu olarak yorumluyoruz. Hem Uluslararası Olimpiyat Komitesi, hem de ulusal Olimpiyat Komiteleriyle iyi ilişkilerimiz var. Halen 120 ulusal komite katılma kararını bildirmiş bulunuyor. Yoğun çalışmamızı izlemeye gelen çok sayıda davetli ve ziyaretçi oldu, ancak yaptığımız çalışmaları ve konuketme kapasitemizi kuşkuyla karşılama eğilimleri de yok değil. Bir süre önce Moskova Olimpiyatlarını boykot etme düşüncesi öne sürüldü ama arkası gelmedi. Çünkü, ne çeşitli spor çevrelerinden, ne de genel komuoyundan hiçbir destek görmedi. Bazı tehlikeli girişimler olsa bile bizler, sâkin olmaya kararlıyız. Bazıları, Olimpiyat oyunlarını baltalamak için komiteler kurmaya bile kalkıştılar. İçtenlikle söylüyorum ki, biz gözönüne almak zorunda olsak bile, bu tür girişimleri ciddiye almamak gerekir.

Çok daha hassas ve tehlikeli başka girişimlerle de karşılaşıyoruz. Bunlar arasında, sporda ırk ayırımı ve ırkçılık sorununu sayabilirim. Kapitalist ülkelerin gerici çevreleri, gelişme yolundaki ülkeler ve özellikle Afrika ülkeleri aracılığıyla Olimpiyat Oyunlarını boykot provokasyonuna girişiyorlar. Buradaki amaç, Montreal'deki olayları yeniden yaratmak, ama bu kez kendiliğinden değil de önceden örgütlemek suretiyle.

Bizim tutumumuz ise son derece açık. Biz, spor dahil her alanda ırk ayırımına karşı olduğumuzu her zaman açıklıyoruz. Ayrıca, ırkçılık ve ırk ayırımının hüküm sürdüğü hiç bir ülke, yani ne Güney Afrika ne de Rodezya, Moskova olimpiyatlarına katılamayacaklardır. Bu iki ülkenin olimpiyatlardan çıkarılışlarının nedeni, doğrudan doğruya izledikleri ırkçı ve ırk ayırımcı politikadır.

Irkçı rejimi sürdüren ülkelerle ilişki kurmaya karşı olan tavrımız, Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından da benimsenmektedir. Gelişmiş Avrupa ülkelerinin de aynı görüşü paylaşacaklarını umuyorum.

S — İsrail ve Arap ülkelerinin Olimpiyat Oyunlarına katılmaları da bazı sorunlar yaratmıyor mu?

C — Kısa bir süre sonra İsrailli iki temsilci Moskova'ya gelecek ve İsrail olimpiyat ekibi ve İsrailli turistlerin durumlarını tartışacaklar.

Mısır dahil Arap ülkelerine gelince, uluslararası olimpiyat komitesinin diğer ülkelere getirdiği koşulların aynısını onlara da uygulayacağız.

Bununla birlikte, Orta-Doğu ülkelerinde, örneğin, Mısır ve diğer Arap ülkeleri yada, İsrail ve Arap ülkeleri arasında sorunlar çıkacağını düşünüyoruz. Ancak, Olimpiyatların organizasyon kenti olan Moskova'da, bu güçlükler in aşılacağı inancındayız.

Bir süre önce Rabat'ta toplanan Arap ülkeleri temsilcileri, Olimpiyat Oyunlarına katılmayı kararlaştırdılar ama, İsrail ve Mısır'la yapılacak karşılaşmaları boykot etme eğilimleri belirdi.

Sovyet vatandaşları olarak bizler onların işlerine müdahale etmeyiz. Hem, Olimpiyatlara daha bir yıl var ve zaman, en iyi doktordur...

S — Peki, ya Çin?

C — Uluslararası Olimpiyat Komitesi Çin'i bünyesine kabul etti, ama bize uygun olmayan bir formüle göre. Dolayısıyla bu formülü daha uygun ve kesin hale getirme çalışmaları sürüyor.

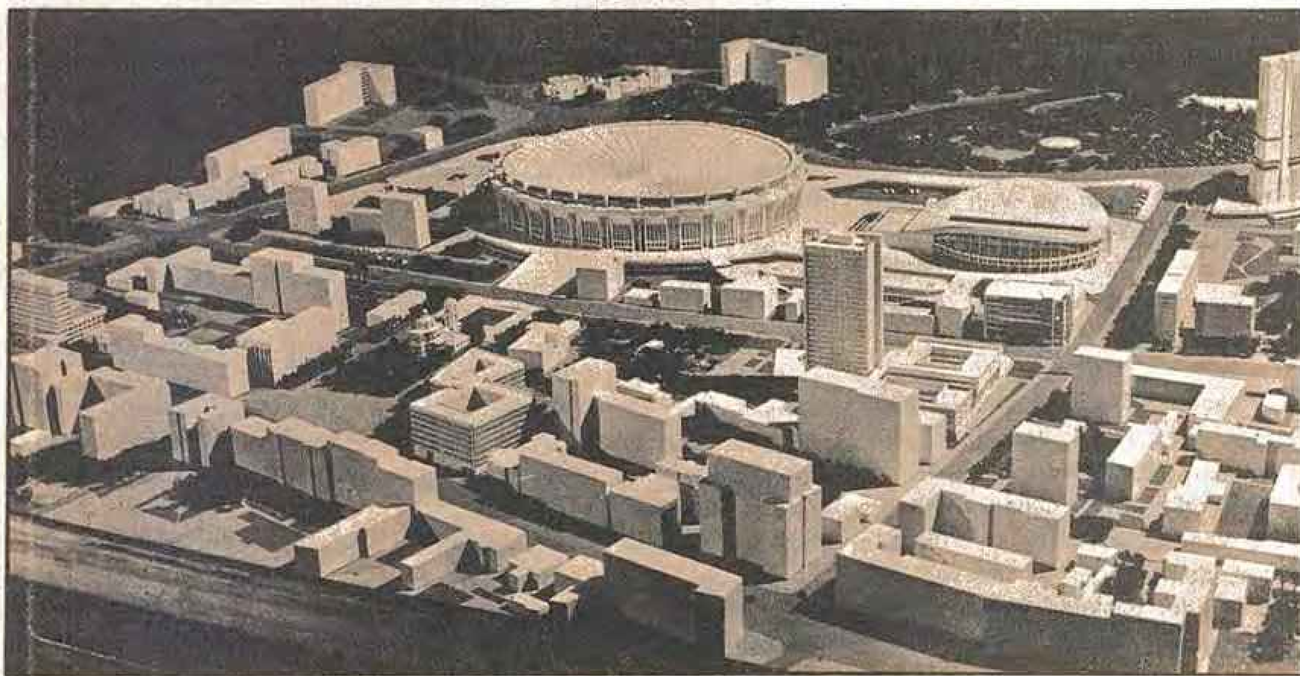
Şu anda sorun askıdadır. Ve herkesin beklediği gibi, çözüm bulunduğunda, hiç bir güçlük olmaksızın Çinli sporcuları ve gazetecileri konuk edeceğiz kuşkusuz. Çin'in tek temsilcisinin Pekin olmasını daima desteklediğimizi de bir kez daha hatırlatmak isterim.

S — Sosyalist bir ülkede ilk kez yapılacak olan Olimpiyat oyunlarından neler bekliyorsunuz?

C — Olimpiyat Oyunlarının detant, uluslararası işbirliği ve karşılıklı anlayış yolundaki ilerlemeye katkıda bulunmasını bekliyoruz. Olimpiyat Oyunları belki de, 1980 yılının en önemli olayı olacaktır. Dolayısıyla tüm ilerici güçler, Olimpiyatların bu amaca ulaşması için ellerinden gelen her şeyi yapmalıdırlar. Bize gelince, Olimpiyatların en iyi organizasyonunu sağlamak için çabamızın maksimumunu harcayacağız.

Olimpiyat Yasasının bütün maddelerine kesin ve eksiksiz saygımızı sürdürecek, Moskova Oyunlarının uluslararası işbirliğine iyi bir örnek olması umudumuzu daima koruyacağız. Partimizin Merkez Komitesi de bu görüşü paylaşıyor; yoldaş Brejnev de soruna aynı biçimde yaklaşıyor.

Hemen hemen her gün, hükümetimizin destek ve yardımlarını görüyoruz ve bu da, Olimpiyat Oyunlarının Sovyet halkına getireceği büyük yarar açısından önemli.

Yeni yapılan Moskova Olimpiyat sitesinin maketi

Esas olan kapsamlı

Baştarafı sf. 1'de

dir. Bu seçimlerde sol bir blok oluşturulması için bundan aylar öncesi girişimler başlatan da yine partimiz olmuştur. Tüm kamuoyunun bildiği bu gerçeklerden sanırız sayın Onger de habersiz değildir. Girişimlerimize ve olumlu önerilerimize rağmen seçim bloku önerimiz kabul edilememiş, sayın Onger İstanbul'dan bağımsız aday olmuştur. Güçlü bir işbirliği kampanyasını başlatmak ve hayata geçirmek için büyük değeri olan aylar bu yüzden yitirilmiştir.

Şimdi seçimlere pek az bir süre kalmışken Türkiye çapında önerdiğimiz seçim bloku yerine, sadece İstanbul'da seçim döneminde birlikte çalışmayı önermek, hem biraz gecikmiş, hem de seçim blokuyla kıyaslanmayacak nitelikte bir girişimdir. Üstelik adaylar üzerinde anlaşıp tek hedef göstermek mümkünken ve partimiz bu konudaki önerileri kabule hazır olduğunu açıkça belirtmişken, seçimlerde emekçilere ayrı listeler ve ayrı hedefler göstermek, seçim işbirliğinin ciddiyetini büyük ölçüde zedeleyecektir.

Yine de sayın Onger'in önerisinin, partimizin şimdiye değin ısrarla yürüttüğü birlik politikası açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

Umuyoruz ki geçmişteki olumsuzluklar yeniden başgöstermez ve bu vesileyle başlatılacak işbirlikleri uzun erimli daha yakın işbirliklerin kurulmasına yardımcı olur.»

TSİP seçim bürosu yetkilisi Ali Aktürk, muhabirimize verdiği bilgide, sayın B.B. Onger'e yazılan bir mektupla önerisine cevap verildiğini ve görüşmelere yetkili kılınan MYK üyesi Hüseyin Hasançebi'nin 22 Eylül 1979 tarihinde mektubu götürerek ilk toplantıya katıldığını, ancak bu toplantıya TSİP temsilcisinden başkasının katılmadığını belirterek, bu nedenle sayın Onger'in ilişkileri geliştirmek amacıyla 26 Eylül 1979 tarihinde yeniden toplanmayı önerdiğini söylemiş ve konuyla ilgili olarak şu açıklamalarda bulunmuştur:

«Arkadaşımızın mektubumuzu ilettiği ertesi günü yayınlanan Politika'da A. Engin imzasıyla, sayın Onger'in başvurusuna TSİP'ten cevap gelmediği yayınlandı. Söz konusu toplantıdan üç gün sonra bu sefer O. Baydar imzalı yazıda yine aynı şey söylendi. Partimizin aylar öncesinden getirdiği ve ilettiği somut işbirliği önerisi biliniyorken, dahası arkadaşımızın sayın Onger'le görüşmesinin üstünden günler geçmişken, üstelik her iki yazı da, seçim işbirliği söz konusu kişilerin yükümlülüğündeymiş edasıyla yazıldıkları halde, biz yazılanları TSİP'i anti-birlikçi gösterme gayretlerine değil, noksan bilgilenmeye verdik. Ancak asgari işbirliklerinde böylesi olumsuzluklara yer olmayacağı için arkadaşımız 26 Eylül günkü toplantıda sayın Onger'den, Politika gazetesindeki yanıltıcı yayınların bir düzeltmeyle açıklığa kavuşturulması için yardımcı olunmasını istemiştir. Bu konuda gerekli açıklamaların yapılarak işbirliklerini zedelemeyecek bir yol izleneceğine inanmak istiyoruz.»

Gıda-İş:

Baştarafı sf. 1'de

önce işkence ederek kol ve bacaklarını kırmışlar, başına kurşun sıkarak öldürdükten sonra da çuvala koyarak Levent Gültepe arasında bir çukura atmışlardır.

İşçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza yönelik bu cinayetlerden, faşist odaklar kadar bu odakların üzerine gitmeyen ve katil kovalamakla zaman yitiren iktidarın da sorumluluğu vardır. Demokrasi güçleri bu cinayetlerin hesabını faşist güçlerden ve faşizme karşı tavırsız kalan iktidardan da soracaktır. Faşist saldırılar had safhaya ulaşmışken, faşist harekete karşı kararsızlık içinde bulunan iktidarın bu tutumu, demokrasi adına utanç vericidir.»

seçim

Baştarafı S. 6'da

yınladığı broşüründe CHP'nin desteklenmeyeceğini belirterek her seçim ili için ayrı politika saptayacağını, seçimlerde «sosyalist partilere» veya bazı illerde bağımsız adaylara oy verilebileceğini söylüyor. Aynı broşür SDP'yi «küçük burjuva» olarak niteleyerek, onun tutumunu suçlayarak ve oy verilecek partiler arasında SDP' nin bulunmadığını ifade etmiş oluyor. Bu urumda. Özgürlük Yolu'nun bazı illerde TSİP'e, bazı illerde TİP'e bazılarında ise bağımsız adaylara oy vereceği anlaşılıyor. Doğu'da Mardin dışında bağımsız aday olmadığına göre, il il TSİP ile TİP arasında yapılacağı sanılıyor. Broşürde, hangi illerde hangi partiye ya da adaya oy verileceği konusunda bir saptama yer almıyor. Bu grubun sözcüsü'nün İstanbul Kartal'da yapılan kapalı salon toplantısındaki konuşmada, İstanbul'dan TSİP listesinden Gültekin Gazioğlu'nu desteklediklerini söylediğini dün bildirmiştik.

TEP: Seçimlere parti olarak katılamayan **Türkiye Emekçi Partisi,** Birlik yoluyla eski CKMP ve TİP senatörü Niyazi Ağırnaslı'yı İstanbul'dan «bağımsız aday» gösterdi. Gene TEP genel başkanının eşi Sevim Belli Tokat'dan bağımsız aday oldu. Aynı şekilde Edirne ve Hatay'dan ortak birer aday çıkarıldı. TEP' in diğer illerdeki politikası konusunda henüz bir açıklama yapılmadı.

«SOL» GÖRÜNÜMLÜ MAOCU vb. GRUPLAR

TİKP: Seçimlere katılamıyor. MC partilerine ve TSİP ile TİP'e ve TKP'nin bağımsız adayına oy verilmemesini istiyor. Böylece CHP, CGP SDP ve TBP partilerini dolaylı yoldan destekleme politikası güttüğü anlaşılıyor.

Halkın Kurtuluşu; Devrimci Halkın Birliği, Kava, D. Halkın Yolu, Partizan, TKP/ML (TİKKO) vb. gibi maocu, yarımaocu vesair gruplar ise boykot izliyorlar.

TÖB-DER mitinglerinin

Baştarafı sf. 1'de

zırlıkları da sürmektedir.

Bu anti-faşist eylemlerimiz 29 Eylül'de mutlaka yapılacaktır.»

TÖB-DER Genel Sekreteri Kemal Uzun, tüm devrimci - demokratik çevreleri dayanışmaya çağırdı.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu, TÖB-DER'in düzenlediği demokratik mitinglere izin verilmemesini ve BANK-SEN Genel Başkanının gözaltına alınmasını kınadı.

Yalçın Yusufoğlu, İstanbul'da yaptığı konuşmada, siyasal iktidarın DİSK, TÖB-DER ve diğer demokratik örgütlere baskı uyguladığını kaydederek şöyle dedi:

«TÖB-DER mitinglerinin seçim yasakları gerekçesiyle engellenmesi 171 ve 298 sayılı yasalara aykırıdır. Ayrıca bu tür toplantıların seçim kurullarının yetkisine girmediği Yüksek Seçim Kurulu'nun da içtihatlarıyla sabittir. Nitekim seçim almayan Eskişehir ve Ordu'da toplantılar önlenirken, seçim olan Bitlis'te mitinge izin verilmesi gösterilen gerekçelerin geçersizliğini kanıtlamaktadır.»

Cumhuriyet Halk Partisi'nin gelişen halk hareketinden ve kendi solundaki dinamik toplumsal güçlerden çekindiğini, bu amaçla sendikalara, çeşitli meslek örgütlerine karşı tutum takındığını belirten Yalçın Yusufoğlu şöyle devam etti:

«TÖB-DER toplantılarının yasaklanması bunun en son örneklerindendir. BANK - SEN Genel Başkanının gözaltına alınması siyasal iktidarın bu yoldaki bir başka anti - demokratik tasarrufudur. BANK - SEN Başkanının gözaltına alınan sendika üyeleri için yasal girişimlerde bulunduğu bilinmektedir. Daha önemlisi bu sendika bir bankadaki yolsuzlukları kamuoyuna açıklamıştır.»

Yusufoğlu, tüm ilerici güçleri demokratik örgütler üzerindeki baskılara karşı etkin dayanışmaya çağırdı.

Sosyal Devrim

Baştarafı sf. 4'de

başka ülkede bu şartlar daha geri aşamada kalır. Bu, bir bütün olarak, emperyalist sistemin **zayıf** ve **güçlü** noktalarının bulunduğu anlamına gelir.

Dolayısıyla, düşman sistemin gücü zaafa uğrar ve bu zaafın en derin noktasında sosyal devrim patlak verebilir. İşçi sınıfı bu zayıf noktaya evrensel güçlerini yığarak burjuvazinin sınıf egemenliğine son verebilir.

Kapitalizm çağının sosyal devrimi olarak sosyalist devrim, işçi sınıfının başını çektiği süreçler sonucu gerçekleşebilecektir. Çünkü, sınıf nitelikleri yönünden sosyalist devrime öncülük edecek başka bir sosyal sınıf veya zümre yoktur. Ayrıca işçi sınıfı, sadece sosyalist devrimin değil, bu devrime yol açan toplumsal mücadelelerin de öncüsü durumundadır. Yani, sosyal devrim sürecinin her aşamasında öncülüğü, ancak devrimci proletarya yerine getirebilir ve ancak bu görevini yerine getirdiği sürece devrimci olabilir.

Lenin bu konuda şunları söylemektedir:

«Tüm halkın tam bir demokratik devrim mücadelesinde, bütün **emekçilerin ve sömürücülerin ezenlere ve sömürenlere karşı mücadelesinde öncü olmak zorundadır. Proletarya ancak bu proletarya hegemonyasının bilincinde olup onu etkili kıldığı ölçüde devrimcidir.»** (B. Eserleri. C. 17. sf: 232).

.... Sosyal devrime götüren bütün aşamalarda işçi sınıfını mücadelenin öncüsü yapan, onun sınıf çıkarlarının özelliğidir Bütün emekçi sınıflar, belli bir siyasal eğitimin ve pratik tecrübenin sonunda, kendi sınıfsal ve zümresel çıkarlarının, işçi sınıfının çıkarlarıyla bağdaştığını görebilir ve işçi sınıfının bakış açısına gelebilirler.

Bu özelliğiyle işçi sınıfı, ezilen öteki emekçi sınıfları, sosyal devrim hedefine yönelik mücadeleye çekebilir, onları kendi programı etrafında toplayabilir.

İşçi sınıfı, özel mülkiyeti ortadan kaldıracak olan sosyalist devrimden önce de özel mülkiyet anlamının dışında kalır. Halbuki öteki emekçi sınıflar derece derece özel mülkiyet alanında kalırlar. Bu nedenle, işçi sınıfının öncülüğü, sadece kendi sınıf niteliklerinden değil, aynı zamanda, müttefiki sınıfların sosyal durumlarından kaynaklanır.

İşçi sınıfı, sömürüye karşı savaşan bütün sınıf ve zümrelerle oluşturduğu bir devrim cephesi ile iktidarın emekçi halkın eline geçmesini sağlayabilir ve siyasal zaferini, toplumu yeniden düzenliyerek bir sosyal zaferle tamamlayabilir.

Sosyal devrimler, tarihin mantığının zorunlu sonuçlarıdır. Sosyalist devrim ise kapitalizm çağının mantığından çıkan zorunlu bir sonuçtur.

Arafat

Baştarafı S. 1'de

başkanı'nın onayına gönderileceği bildirildi. Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün ve FKÖ Siyasi Büro Başkanı Faruk Kaddami arasında imzalanan protokol ile birlikte, böylece, üç aydır sürmekte olan FKÖ Ankara bürosunun açılması çalışmaları tamamlanmış oldu. Yetkililer, Cumhurbaşkanı'nın onayından önce de büronun resmen açılabileceğini kaydettiler.

Ankara'da açılacak büro başkanlığına atanan Ebu Firaz, son hazırlıkları tamamlamak üzere önceki gün Ankara'ya gelmişti. Ebu Firaz, dün Dışişleri Bakan Vekili ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin tarafından kabul edildi. FKÖ Ankara Bürosu Başkanı Firaz, bu kabul sırasında güven mektubunu Çetin'e sundu.

İşverenler AET

Baştarafı S. 1'de

ye'nin katılmasının bağımsızlıktan ödün vermek olduğu şeklindeki görüşün yanlış olduğunu iddia eden oda başkanı Erkuloğlu, «Biz bu görüşe katılmıyoruz. Aslında, bugünkü dünyamızda bağımsızlık anlamsız bir kelime ve sadece hayal mahsulüdür. Tüm ulusların birbirleriyle bağımlılıkları artık giderek artmaktadır. Bu ortam içinde, bence bağımsızlık karşılıklı en dengeli bir şekilde bağımlılıktır. Türkiye, bu görüşün ışığı altında AET'ye girmelidir» dedi.

1976 yılından bu yana, AET ülkelerince Türkiye'ye karşı alınan tavırla ilgili olarak «AET ülkeleri önemli ihraç maddesi olan Tekstil ürünlerine kısıtlama getirmiştir. Tarım ürünlerinde diğer Akdeniz ülkelerine tanınan kolaylıklar, Türkiye'ye tanınmamıştır ve işçilerimizin AET topluluğu içinde serbestçe dolaşmaları engellenmek istenmiştir,» şeklinde konuşan Erkuloğlu, bu sebeple AET'ye girilirken bütün bunların bir değerlendirmesinin yapılması gerektiğini söyledi.

Gerekli tedbirler alınarak ekonominin iyi bir duruma getirilmesini isteyen oda başkanı, «AET'ye Türkiye'nin de güçlü olduğu bir dönemde girilmelidir. Çünkü, ülkeler arasındaki dengesizlik Türk ekonomisini olumsuz yönde etkileyecektir. Zaman geçirilmeden ekonomik yönden iyi bir duruma gelebilirsek, rahatlıkla AET'ye girebiliriz,» diyerek sözlerini şöyle tamamladı: «Biz bunlar dikkate alındığı takdirde, AET'ye girmeyi olumlu karşılıyoruz.

Gerçek Durum

anti-emperyalist ve anti-tekelci karakter taşıdığı için, doğal olarak bu kuruluşların sosyal muhalefeti, **somutta CHP iktidarını** hedef almalıydı. Nitekim de öyle oldu.

İşçi sınıfımızın ve diğer halk güçlerimizin ileri ekonomik-demokratik örgütleri iktidardaki tekelci burjuva temsilcisi sosyal demokrasiye karşı mücadelelerini sürdürdüler. Gene aynı CHP yönetimi, faşizmle ve gericilikle uzlaşarak, temel politikasını ödün ve egemen denge hesapları üzerine kurduğu için, kitlelerin anti-faşist mücadelesinde önemli bir yer tutan demokratik örgütlerin anti-faşist eylemleri de teslimiyetçi sosyal demokrasiyi rahatsız etti. Böylelikle, halk örgütlerinin anti-emperyalist ve anti-tekelci eylemleri direkt olarak, anti-faşist mücadelesi ise endirekt olarak CHP iktidarını hedef aldı.

İşte bu gerçeklik, sosyal demokrasinin bir burjuva iktidarı olarak başında bulunduğu kapitalist sınıf egemenliği aygıtını —bilimsel terimle, askeri-bürokratik mekanizmayı— halk güçlerine karşı daha etkince işletmesini ve gerçek yüzünü göstermesini getirdi.

Bülent Ecevit'in dilinde «etkin önlemler» diye biçimlenen olgu, gerçekte, CHP'nin iktidar arifesinde ve iktidarının ilk günlerinde giydiği kadife eldiveni sağ elinden çıkarmasıydı. Sosyal demokrasi, faşist teröre karşı sol elini boyuna yumuşatıp, adeta okşamaya dönüştürürken, buna orantılı olarak sol'a karşı sağ elini sertleştirdikçe sertleştirdi.

İşte, DİSK ve TÖB-DER'in geçen yılki 20 Mart anti-faşist eyleminde Ecevit'in takındığı tavır. İşte, Başbakan'ın eşgüdümündeki sıkıyönetimin dernek kapatmaları ve yayın yasakları... İşte, «bölücülük» avazelerinin daha da yükseltilmesi eşliğinde başlayan operasyonlar. İşte, demokratik örgüt yöneticilerine, sosyalist siyasal örgüt sorumlularına yapılan uygulamalar... İşte 1 Mayıs 1979'da, 1 Mayıs güçlerine yönelik beyaz terör... Bütün bunlar sosyal demokrasinin halk muhalefetine karşı izlediği politikaların en çarpıcı örnekleri arasında yer alıyor.

Sosyal demokrasinin, emekçi halk hareketine karşı giriştiği uygulamaların bir yenisi, Bank Sen Genel Başkanı Metin Denizmen'in gözaltına alınması oldu.

Hatırlanacağı gibi sosyal demokrasi önce POL-DER'i kapatmıştı. Danıştay'ın bozma kararını, daha sonra gelen sıkıyönetim telafi etti. Ve gene sıkıyönetim DDKD, İKD, DHKD, DGDF gibi birçok örgütü merkezi düzeyde, diğer çeşitli kitle örgütlerinin pek çok şubesini ise yerel olarak faaliyetten menetti.

1 Mayıs 1979'da DİSK yöneticileri, TSİP ve TİP Genel Başkanları, Makine Mühendisleri Odası Başkanı gözaltına alındılar. Daha sonra TÖB-DER Genel Sekreteri Haziran ayını gözaltında geçirdi. 16 Haziran'da DİSK Diyarbakır toplantısına katılan sendikacılar gözaltına alındılar. Aynı günlerde TSİP GYK üyesi ve Diyarbakır il sekreteri de bir süre gözaltında tutuldu.

Derken DİSK genel sekreteri tutuklandı. TÜS-DER Genel Başkanı ve diğer merkez yöneticileri uzun süre gözaltında kaldılar.

Derken, TSİP'in iki Genel Yönetim Kurulu üyesi ile Demokratik Kadın Birliği Genel Başkanı ve milletvekili adayı, bazı Diyarbakır il yöneticileri gözaltında bir süre misafir tutuldular Daha sonra DDKD Genel Sekreteri, bir seçim konuşmasından dolayı gözaltına alındı. Ve nihayet Bank-Sen Genel Başkanı, —daha önce sendikasından 13 kişinin gözaltına alınmasını kınadığı gerekçesiyle— gözaltına götürüldü.

Ayrıca, daha burada saymaya imkân bulamadığımız birçok yurttaşımız, ya demokratik örgütlerdeki konumundan dolayı, ya da siyasal düşünceleri nedeniyle aynı uygulamalara uğradı ve uğruyor...

Önceki gün Abdullah Baştürk, dün Kemal Uzun, bugün Metin Denizmen... yarın başkaları, başkaları.

Ama onların hepsi, gerçekte milyonlarca emekçiyi temsil eden örgütlerin yöneticileri... Ve onların gözaltına alınmaları, tutuklanmaları, gerçekte sosyal demokrasinin halk güçleri üzerine uyguladığı tekelci baskıların vardığı boyutların simgeleri.

Bu örnekler sadece gerici egemen baskıların simgeleri değil, aynı zamanda sosyal demokrasinin kendi **liberal anlayışına bile ihanet ederek,** siyasal gericiliğe, şovenizme ve militarizme ne denli teslim olduğunun ibret belgeleri.

İşkazalarında günde

Baştarafı S. 1'de

rın en kutsal hakkı olan bu eylemi engellemek için her türlü çareye baş vurmaktadırlar.

1974 - 78 yılları arasında en çok iş kazası inşaat işlerinde meydana gelmiştir. Bunu Maden ve kömür sanayiinde çalışan iş kazaları takip etmektedir. Büyük grizu patlamaları, toprak çökmeleri ve sellerle meydana gelen çöküntüler altında kalan işiçlerimizin sayısı azınsanamıyacak kadar çoktur.

Sosyal Sigortalar Kurumu, iş kazalarında sakat kalan işçilerle, ölen işiçlerin ailelerine tazminat vermektedir. Ancak ödenen tazminat miktarları sabit kalmakta, buna karşılık günün değişen yaşam koşullarına ve enflasyona göre bu paralar son derece yetersiz kalmaktadır.

Anayasanın 42. ve 45. maddelerinde: «Devlet çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadi ve mali tedbirleri alarak çalışanları korur»... Çalışanların yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesini elde etmeleri için gerekli tedbirleri alır» denildiğine göre bu maddelerin geçerliliğini sağlamak devletin ana görevleri içindedir. Ancak her seçim döneminde, işçiyi halkı karşısına alıp vaadlerde bulunan iktidar ya da muhalifler hiç bir zaman ciddi bir şekilde bu sorunlara eğilmemişlerdir.

«İş güvencesi, sigorta, sendikal hak» onların da talebi.

Orman işçilerinin sendikal hakkı engellenemez

Metin SARIBAŞ (Kocaeli) — Türkiye'de 1,5 milyon «grevli-toplu sözleşmeli sendikal hak» tan yoksun memurdan başka, çok büyük işçi kitlesi de bu hak tan yoksun bırakılmıştır.

Sayıları kimilerine göre ikiyüz-bin, kimilerine göre daha fazla olan «Orman İşçileri» gerçekte yarım milyonu aşkındır. «Mevsimlik işçi», «Geçici işçi» uyutmacalarıyla, «Vahid-i fiyat» yalanları ile (parça başına iş) bu kır yoksullarının en doğal hakları olan «Sendika kurma» hakkı engellenemez!

En zor doğa koşullarında, her türlü tehlikeye açık ve çok güç olan orman işçiliği en yüksek ücreti gerektirmektedir. Fakat hemen hemen tümü boğaz tokluğuna çalıştırılmaktadır. Ormanlardan ve orman işçilerinden elde edilen «artık gelir», «devlet ormancılığı» yutturmacası adı altında kereste tüccarlarına, vurguncular, sömürücülere aktarılmaktadır.

Orman işçilerinin sendika hakkı engellenemez!

Yaşasın Orman İşçilerinin sendikal mücadelesi!

Tüm çalışanlar sendikal hak istiyor

«Orman işçilerine sigorta hakkı verilmeli»

Bayramiç Gerçek Muhabiri — Bayramiç'in orman köylerinde çalışan işçiler, çok ağır ve zor şartlarla karşı karşıyadırlar. Hiçbir sosyal güvenceleri olmayan, kendi kaderlerine terkedilen bu işçilerden hergün birkaçı, patronların iş kazası dedikleri olaylarda yaralanmakta veya ölmektedirler. Orman işçisinin ve köylüsünün sırtından milyonları vuran cüzdanı şişkiler, ensesi kalınlara, gelince; onlar, Ağustos güneşinden nasiplerini yazlıklarında viski içerek almaktalar.

Kışın soğuk günlerinde de şöminenin karşısında keyif yapan yine onlar, ama orman işçileri, iş güvenliğinden yoksun, aç biliç çalışadursunlar. Hastalıklar, ölümler, «iş kazaları», işçiler; keyif, eğlence ve gönlünce yaşamak patronlar için.

İşte patronların «iş kazası» dedikleri bir olay sonunda yaralanan iki orman işçisiyle görüşmek için Bayramiç'in Serhat köyündeyiz. Üzerlerine çam yıkılan kardeşlerden biri iyileşmiş, diğeri ise yatıyordu.

G.M. — Geçmiş olsun! Kendinizi tanıtır mısınız?

— Sezai Aykut. Orman işçisiyim. Başka hiçbir işim yok.

G.M. — Nasıl yaralandınız?

— Dağda kesim motoru ile kesim yapıyorduk. Kestiğimiz çam, kardeşim İbrahim ile benim üzerime düştü. Kardeşim İbrahim hafif yaralandı. Benim ise belim kırılmıştı. Beni yola çıkarıp, bir araba ile Çanakkale'ye götürdüler. Kardeşim Çanakkale Devlet Hastanesinde kaldı. Beni İzmir'e götürdüler. Urla kemik hastanesinde belden ameliyat oldum. Bir süre sonra taburcu olup köye döndüm. Yeniden fenalaşıp Balıkesir'e gittim. Burada Ege Üniversitesi'ne gönderdiler. Orada bana bakmadılar. Mecburen köye geldim. O günden beri yatmaktayım. Orman işletmesi benimle hiç ilgilenmedi. Köyümüzde bulunan Orman Kooperatifi, Ormanda çalışanlar ve TÖB-DER'li öğretmenler, bana para yardımında bulundular. Elimde avcumda ne varsa iyileşmek umuduyla harcadım. Çalışamadığım için hiçbir gelirim yok. Elimdeki bir çift sığırımı bile sattım. Satacak üç beş dönümlük tarladan başka birşeyim de kalmadı.

G.M. — Orman işçilerinin can güvenliği konusunda başka söyleyecekleriniz var mı?

— Söylenecek çok şey var. Hiçbir güvencesi olmayan benim durumumdaki binlerce orman işçisi var. İlgililer bizim sorunumuzla ilgilenmiyorlar. Bütün orman işçilerini sigortalı yapmalıyız. Böyle çalışmaz duruma geldiğimizde de bizleri çoluğumuzla, çocuğumuzla açlığa terketmesinler.

Yapallar köyünün Mehmet Dayı'sı 90 yaşında. Yoksulluktan evlenememiş ve bir dilim ekmeğe muhtaç yaşamış şimdiye dek. Ama geç de olsa, bunun suçlusunun Kösoğlular ve onlar gibileri olduğunu anlamış.

Köylülerin elleri ormanları talan edenlerin yakasında

Fotoğraf: Necati METİN
Röportaj: Hasan HAYIT

Seçimlerin yaklaşmasıyla birlikte, bugüne kadar köylümüze hayatı zehir edenler, utanmadan «köylü dostu» kesilmeye başladılar. Burjuva politikacılarının köylülerin oyunu almak için söylemeyecekleri yalan, girmeyecekleri kılık yoktur. «Köylüye iki paralık laf ettik mi, oylarını alırız» sanıyorlar. Ancak köprülerin altından çok sular akmış, köylülerimiz uyanmaya başlamıştır. Bu durum, halkın cehaletine, uyanmışlığına bel bağlayanlar düş kırıklığı yaratıyor.

Orman içinde, ya da ormana yakın köyler için «ORMAN KÖYLÜSÜ» denir. Orman köylüsü denmesine denir ama, orman kimin? Köylünün ormanı ihtiyacı için kullanması yasaklanır. Bir kucak odun yüzünden mahkeme kapılarında orman suçundan sürünen binlerce köylü vardır. «Ormanı çok seven» yargıçlar, orman suçuyla gelenlere acımazlar. Basarlar cezayı. «Bu memleketin efendisi» dedikleri köylüleri tıkarlar hapisaneye.

Yapallar köyünün burnunun dibinde orman. Gel gör ki orman ütülmüş. «Kim ütmüş ormanı» mı dersiniz? Yanıtını köy ihtiyar heyeti üyesi Nail Öz'den dinleyelim:

«Bu gördüğünüz ormanlık arazi köy koruluğuydu. Manavgat'ta oturan AP'li KÖSOĞLU adıyla anılan bir parababası vardır. Onun bu köyde oturan kardeşleri de var. Kösoğulları yalancı şahitlerle ve türlü dolaplarla, Tapu Kadastro'dan habersiz, nasıl yaptılarsa, bu köy koruluğunu tapuları içine alıyorlar. Tabii muhtar, ihtiyar heyeti de kendilerinden. Ne zaman ki, okul yaptırmak için müracaat edip, köy koruluğundan okul yeri istedik, o zaman işin iç yüzünü öğrendik. «Bizim tapumuz içinde» dediler. Vergisini veriyoruz diyerek sahte tapuya bel bağladılar. Biz yetkili makamlara şikayetçi olduk. Muhtarlığı onlardan aldık. Onlar bu arada ormanı gördüğünüz gibi yaktılar. Sürdüler. Zilliyetlerinde göstermek için bir çok yollara başvurdular. Şikayetlerimize orman dairesi seyirci kaldı. Hayretle gördük ki, devlet kendi ormanına sahip çıkmıyor. Dedik biz sahip çıkalım. Kösoğluna satılan bir avuç halk düşmanı dışında, tüm köylü kenetlendik. Dikildik kapitalistin karşısına! O gün bu gündür uğraşıyoruz.»

«Daha üst makamlara da şikayet ettiniz mi?» diye sözünü kesiyorum.

«Şikayet etmediğimiz yer kalmadı. Antalya Orman Bölge Müdürlüğünden tut, Orman Bakanlığına kadar. «Devlet ormanını şahıslar tahrip ediyorlar» dedik. Kesin bir sonuç alacağımız yerde mahkeme uzayıp gidiyor. Onlar davayı uzatarak bir hükümet değişikliğini bekliyorlar.»

Güvencesiz bir işçilik orman işçiliği. Kalın kütüklerle bir dilim ekmek uğruna saatlerce boğuşmak ve devrilen koca çamların altında kalma tehlikesiyle burun buruna yaşamak...

Bir zamanlar çamdan içine girilmeyen orman şimdi bir ütük.

«Dava konusu orman alanı kaç dekar?» diye soruyorum.

«33 dekar»

Bana «Yaz» diyor. «Orman Tahdit Komisyonunun kararı : Sınırları çizilerek devlet ormanı deniyor. Bakanlığın istediği rapora devlet ormanı olarak yazılıyor. Antalya'dan gelen inceleme komisyonunun raporunda verilen kararda yine «devlet ormanı» deniyor. Orman Bakanlığı ormana ihtiyat-ı tedbir kararı koydurarak tel örgüyle çevrilmesini istiyor. Ancak uygulanmıyor. »

Kösoğlu adlı vurguncu, kapkaççı kapitaliste karşı köylülerin mücadelesi sürüyor. Köylüler «Halkçılık havariliği yapan CHP nin gerçek yüzünü anladık» diyorlar.

Köylüler gerçek umudun SOSYALİZM olduğuna inanıyorlar.

«Sorunlarımıza ilgi gösteren GERÇEK gazetesine selamlarımızı ilet» diyorlar.

Ayrılırken düşünüyoruz: Evet, umut sosyalizmde! Sosyalizm ise, Yapallar köylülerinin, işçi sınıfımız öncülüğünde tüm yoksul köylülerin ve emekçi halkımızın ellerinde!...

DEVRİMCİLER FAŞİZME KARŞI BİRLEŞMELİDİR

Enser Toruh (Gerçek muhabiri) — Ülkenin dört bir yanında emekçiler üzerindeki baskı ve zulüm uygulamaları sürüyor. Emekçiler, ekonomik, siyasi ve yasadışı baskılar karşısında tek kurtuluş yolunun birleşmek, örgütlenmek olduğunu ve halk güçlerinin de birleşmesi gereğini görüyorlar. Şavşat Veliköy'de zulmedilen köylülerle görüşmemiz sırasında, köydeki halk odası başkanı Nihat Torun'un görüşlerini de aldık:

Gerçek: Sayın Başkan, Halk Odanızın kaç üyesi var?

Cevap: 135 üyesi var.

Gerçek: Kısaca amaçlarınızdan bahseder misiniz?

Cevap: Halka birlikte demokrasiye ve devrimlere sahip çıkmak ve onları geliştirmek. Diğer bir amacımız da egemen güçlerin baskılarına ve sömürüsüne karşı halkımızla birlikte mücadele etmek.

Gerçek: Komando baskınında siz de varmıydınız?

Cevap: Benimle birlikte birçok Halk Odası üyesi de vardı.

Gerçek: Köyle ilişkileriniz nasıldır?

Cevap: Halk odasında çeşitli seminerler veriyoruz. Kumarı kaldırdık. Birlikte Kooperatif kurduk. Muhtar ve İhtiyar Heyetiyle örnek bir dayanışma içindeyiz. Kooperatifin, köyün ve Halk Odasının sorunlarını birlikte tartışıp kararlaştırıyoruz. Ve gerçekleştiriyoruz.

Gerçek: Ülkemizdeki baskı ve sömürüye karşı sizce ne yapmalıyız?

Cevap: Emekçi halkımızın demokratik kitle örgütü ve siyasi örgütlerde örgütlenmesi, solda birliğin sağlanarak daha etkin mücadele verilmesi gerekir.

Gerçek: Bu konuda Halkevi ve Halk odaları ne yapabilir?

Cevap: Bütün emekçiler Halkevlerinin çalışmalarına katılmalıdır. Faşizme karşı devrimci güçlerin birliğinin sağlanmasını istiyoruz. Bunda bize düşen görev, emekçileri Halkevleri çatısı altında toplamaktır. Daha sonra, Halkevlerinin geniş kitle tabanıyla tüm devrimcilerin birliği için elimizden geleni yapmalıyız.

Gerçek Konuşalım

Hüseyin Hasançebi

Can Güvenliği Sorunu

Can güvenliği kavramından daha çok, faşist saldırganlar karşısındaki güvenliğimiz anlaşılıyor. Gerçekten de, MHP'li faşist komandoların eylemleri karşısında, iki yaşındaki çocukların bile can güvenliği gibi bir meselesi oluyor. Dar anlamıyla can güvenliğinin anlamı bu.

Ama sadece bu kadar değil. Örneğin bir dondurma ya da böreğin karşısında, insanların can güvenliğinden kolayca söz edebilmek mümkün müdür? Gerçi mantarlı tavuk karşısında burjuvazinin can güvenliğinin bulunmadığından sözedilebilir ama, sekiz-on kişinin bir batında öldüğü burjuvalar arasında pek görülmez.

İnşaatta çalışan bir işçinin tuğla yığınları karşısında can güvenliği yoktur. Maden ocağının derinliklerinde çalışan insanların can güvenliği yoktur. Trende, arabada, uçakta can güvenliğinden ancak ölmeden biraz önce söz edilebilmektedir.

Ya geniş emekçi yığınların topyekün can güvenliği ne demektir. İran'da Kürt halkının can güvenliğinden ne ölçüde bahsedilebilir ki? Mayın tarlalarından boşanan can, diyelim Nusaybin'de, Derik'de güvenlik içinde midir? Ya da değilse, neden değildir?

Mardin öyledir de, peki İstanbul daha mı iyidir? Örneğin: Bayrampaşa'da seçim toplantısına gelenleri kovan polis, korkutan, tehdit eden görevli mitingin güvenliğini mi sağlamış olmaktadır, yoksa mitinge karşı halkın güvenliğini mi? İstanbul Valisine göre siyasal çalışmanın veya siyasilerin canının güvenliği ne demektir?

Ya Tarsus Savcısını Tarsus'da öldürüp, aylar sonra yine Tarsus'da yakalanmak?! On insan öldürüp İçel'de komiser'in yatağında dinlenmek!?

Demek ki insanlar can güvenliklerini polise karşı, devletin güvenlik örgütlerinde görevli olan «bazıları»na karşı da korumak zorundadırlar.

O halde can güvenliği, sınıfsal çıkarların güvenliğinden ayrılmıyor. Kapitalizme karşı korumamız gereken sınıf çıkarlarımız, can güvenliğimizin de korunması demek olacaktır.

Peki, bizim can güvenliğimizi tehdit edenlerin can güvenliği ne olacaktır?

Sanırız onlar açısından böyle bir sorun yoktur. Çünkü onlar «dâvalarına başlarını pey olarak sürdüklerini» zaten söylemiyorlar mı?

Onların bu sözüne bizim ilâve edeceğimiz hiç bir şey olamaz!

ADANA'DA İŞÇİLER BASKILARA DİRENİYOR

(Gerçek (Ozel) — Sıkıyönetim yetkilileri, Adana tekel tütün fabrikasında makinaları bağlatarak «ihbar» yapıldı gerekçesi ile arama yapmışlardır. Arama sırasında «elimizde (fabrika silah deposu haline getirilmiştir) diye ihbar var, bir takım anarşik olaylara karışanların da listesi var» denilerek fabrika içerisinde adeta terör estirilmiş, işçiler tahrik edilmeye çalışılmıştır. Armalar sırasında gerekçesiz olarak 8 işçi göz altına alınmıştır. Bunun üzerine 21 Eylül günü Adana tekel fabrikası işçileri direnişe geçmişlerdir.

Daha sonra göz altına alınan işçilerden 5'i bırakılmış ancak 3 işçinin durumu hakkında bilgi alınamamıştır.

İşçiler: «Göz altına alınan arkadaşlarımız bırakılmalıdır. Arkadaşlarımız bırakılana kadar direneceğiz»

Seçimlere Doğru

Soldaki Siyasal Çizgiler Seçim Tutumlarını Belirliyorlar

- Sol'da seçimlere bütün illerde katılan iki parti TSİP ile TİP
- Bazı illerden bağımsız aday gösteren grupların diğer illerdeki politikaları henüz belirlenmedi.
- Seçimlere giremeyen TEP, İstanbul'da Ağırnaslı, Tokat'tan Sevim Belli'yi ortak bağımsız aday gösterdi.
- Bazı çizgiler her il için ayrı politika saptayacaklar.
- TKP'nin İstanbul dışında bazı illerde CHP'yi destekleyeceği sanılıyor.
- Dev-Yol ve Dev-Sol seçimleri boykot ediyorlar.

İstanbul (Gerçek Haber Merkezi) — 14 Ekim seçimleri yakınlaştıkça, soldaki partileşmiş ya da partileşmemiş siyasal çizgilerin politika saptama çalışmaları da yoğunlaşıyor.

14 Ekim seçimlerinde sosyalistlerin merkezi siyasal işbirliği yapmaları ve bu noktadan yola çıkarak solun geniş kapsamlı bir seçim blokunu oluşturmaları için aylarca önce çabalar baslamıştı. Bilindiği gibi TSİP'in başlattığı bu çabalarda öneri getirdiği çizgilerden TİP, seçim işbirliğini kabul etmemişti. TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın, gazeteci - yazar Oktay Akbal'ın sütununa gönderdiği bir mektupta, seçim işbirliğinin yasal bakımdan olanaksız olduğunu öne sürmüştü. TSİP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu ise bu iddianın mesnetsiz olduğunu göstermiş ve seçim işbirliğinin nasıl somutlanabileceği konusunda ilkesel ve pratik bir öneri getirmişti. Ama TİP'in bu öneriye de kayıtsız kaldığı bilinmektedir.

TSİP'in işbirliği önerdiği diğer çizgilerden Birlik ve Dayanışma grubunun ise, merkezi siyasal işbirliğini kendi politikasına uygun görmediği, buna karşılık bazı illerde yerel beraberliklerin kurulabileceğini söylediği belirtiliyor. Öte yandan Özgürlük Grubu'nun da tutumu siyasal seçim bloku oluşturma önerisini reddetmek olduğu, daha sonra Özgürlük Grubu'nun da yerel düzeyde bazı beraberliklerin kurulabileceği önerdiği ifade ediliyor.

Devrimci - Demokratlar ise merkezi düzeyde, tam ve kapsamlı işbirliğinin ilkesel ve pratik örneğini verdikleri açıklandı.

Şimdi, seçimlere doğrudan katılmayan, ya da seçim illerinin sadece bir kaçında seçimlere bağımsız adaylarla giren siyasal çizgilerin her il için politikalarını ayrıntılaştırmaya çalıştıkları sanılıyor.

Soldan haberleri okurlarına olanakları ölçüsünde duyurmaya çalışan haber merkezimiz, çeşitli siyasal çizgilerin seçim politikalarını öğrenebildiği kadarıyla derledi. Saptayabildiğimiz politikalar belirgin ve belirsiz yanlarıyla şöyle özetlenebilir:

BOYKOT YAPAN GRUPLAR

DEV - SOL: Bu grup, son çıkan yayın organında **(Devrimci-Sol)** seçimleri boykot ettiğini açıkladı. Dev - Sol'un politik değerlendirmelerini içeren yazıda bağımsız adaylar gösterme olanağı sağlanamadığı için boykota başvurulduğu belirtildi.

DEV-YOL: Bu siyasal çizginin de seçimlerdeki tutumu boykot. **Devrimci Yol** dergisinin son sayısında boykotun gerekçeleri açıklanıyor. Dev-Yol'un seçimlerde boykot kararı almadan önce Artvin'de ve muhtemelen bazı illerde bağımsız adaylar göstereceği belirtilmekteydi. Daha sonra Dev-Yol'un yaptığı değerlendirmelerin boykot kararına yolaçtığı anlaşılıyor. Dev - Yol'un kendi boykot politikası yolunda Kars, Artvin, batı Karadeniz ve Güney illerinde yoğun çalışmalar yaptığı ve Dev-Yol kadrolarının boykot için aktif bir çaba içinde oldukları Anadolu'dan gelen haberler arasında. Dev Yol'un bu çalışmalarına, Hatay ve Adana'da Dev Sol kadrolarının da katıldığı ileri sürülüyor.

BAĞIMSIZ ADAYLAR

Seçimleri boykot etmeyen, fakat doğrudan katılma olanağı bulamayan siyasal çizgilere gelince:

TKP: Bir ilde bağımsız aday gösterdi. Diğer illerdeki politikasını ayrıntılı olarak il il saptayıp saptamadığı, ya da böyle bir saptama varsa bunu il il açıklamayı uygun görüp görmediği henüz bilinmiyor. Bununla birlikte, TKP'nin bağımsız adayla seçime girmediği illerde seçimlere kayıtsız kalmayacağı, her ilde belli bir partiyi ya da adayı destekleyeceği sanılıyor. CHP'li ilerici adayların liste başı olduğu bazı illerde CHP'nin destekleneceği sanılıyor. Bunlar arasında Edirne, Hatay, Ağrı vb. illerin bulunacağı öne sürülüyor.

Liste başlarında «CHP'li ilerici adayların» bulunmadığı illere gelince, bunlardan bazılarında —varsa— «Kürt demokratlarının» destekleneceğine dair bazı gayrı resmi yazılar yayınlandı. Diğer illerde ise, TKP'nin seçimlere giren sahte sol SDP'yi kesinlikle desteklemeyeceği belli oluyor. SDP'nin anti-komünist ve anti-sovyetik hattının bütün sosyalistler ve ilerici güçler tarafından «maoculuğa göz kırpma ve burjuvazinin gerici silahlarını kuşanma» diye yorumladığı ve SDP nin secimlere giren partilerden TSİP'i TİP'i ve TKP' nin bağımsız adayını jurnal etmeye çalıştığı gözönüne alınırsa, TKP'nin SDP'ye kesinlikle karşı olduğu kolayca anlaşılabilir. Zaten TKP' nin Sesi radyosu da bu gerici partiyi suçlamaktadır. Öte yandan TKP'nin seçime giren sol parti TBP'yi de herhangi bir ilde desteklemesinin sözkonusu olmadığı anlaşılmaktadır. Gene bazı gayrı resmi makalelerde desteklenebilecek partiler arasında TBP'nin adına rastlanmıyor.

Kurtuluş: Bu grup Antalya, İstanbul ve Samsun'dan bağımsız adaylar gösterdi. Kurtuluş kadroları ve sempatizanları bu illerde söz konusu adaylar için seçim çalışması yürütüyorlar. Kurtuluş'un diğer 26 ilde hangi partiyi ya da bağımsız adayı destekleyeceği, veya hangi partiyle ve grupla işbirliği yaptığı konusunda elimize gelmiş bir sıhhatli bilgi henüz yok.

Özgürlük Yolu: Bu grup da, seçimlere değgin olarak ya-

Devamı s. 5, sütun 4.te

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ İLE DEVRİMCİ DEMOKRATLAR VE SENATÖR ADAYI KENAN BULUT'UN BASINA ORTAK AÇIKLAMASI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi GYK üyesi ve Van İl Başkanı Cemil Fazlı ile Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Van Senatör Adayı Kenan Bulut'un basına yaptığı açıklama şöyledir :

Seçim dönemindeyiz. Demokrasi ve özgürlük havarileri, bir yandan en olmadık hayallerle halkı aldatmaya çalışırlarken, öte yandan, ilericiler, yurtseverler, demokratlar ve sosyalistler üzerinde, baskılar yoğunlaşarak sürüyor.

22 Eylül 1979 günü, Van'da TSİP ve Devrimci Demokratların ilk açık hava toplantıları yapıldı. Toplantıya katılma sayısını düşürmek için her yolu deneyen polis, hem senatör adayı Kenan Bulut'u, hem de TSİP MYK üyesi Veli Gürcan'ı didik didik arayarak alana aldı. ANA DİLLE EĞİTİM ve İRAN KÜRDİSTAN'INA ÖZGÜRLÜK pankartları indirtilmeye çalışıldı. Devrimci Demokratlar adına konuşan bir arkadaşımız göz altına alınarak tutuklandı.

Ecevit hükümeti döneminde bu baskılar giderek yoğunlaşmak özelliği gösterirken, özellikle komşu ilimiz ve sıkıyönetim bölgesi olan Hakkari'de, halka yönelik açık saldırılara dönüşmektedir. Gerek açık hava toplantımızda, gerekse öteki illerde, güvenlik güçlerinin bu baskıcı ve yanlı tutumu, sandık başlarında da anti - demokratik uygulamaların süreceğini göstermektedir. Tüm bunlar, hükümet yetkililerinin «seçimlerin demokratik bir ortamda yapıldığı» yolundaki söylevleri ile açıkça yalancılık yaptıklarını kanıtlamaktadır.

Tüm baskı ve yıldırı yöntemleri, bizi, ulusal demokratik hak ve özgürlüklerimizin kazanımı konusunda geriletemeyecektir. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi Emperyalizmin, Faşizmin, Şovenizmin ve her türlü gericiliğin kafasına vura vura sürecektir.

Sandık seçmen listeleri kesinleşti

14 ekim pazar günü yapılacak olan C grubu üçte bir yenileme, Cumhuriyet senatosu ve milletvekili ara seçimleri dolayısıyla bu yıl düzenlenen sandık seçmen listeleri ve cetvelleri, dün saat 17.00'de kesinleşti.

Sandık seçmen listeleri, 18 eylül günü ilgili köy ve mahalle muhtarlıklarında askıya çıkartılmış ve itiraz için başvurma süresi 24 Eylül günü sona ermişti.

Yurttaşların ve o ilçedeki parti örgütlerinin listelere ilişkin itirazları, ilçe seçim kurulları tarafından dün saat 17.00'ye kadar karara bağlandı. İlçe seçim kurullarının son şeklini verdiği sandık seçmen listelerinde adları bulunmayan yurttaşlar, 14 ekim seçimlerinde oy kullanamayacaklardır.

O'NUN HİKAYESİ

M. DOĞRUER

